

Zamień cztery na dwa kółka

s. 10-11

**Zobacz, jakie atrakcje
będą czekać podczas
Święta Rzemiosła** /s. 4

**Uwaga rodzice! Wciąż
są wolne miejsca
w przedszkolach** /s. 9

**Нова школа та
дитячий садок на
Партиніцах** /s. 18

Głos Prezydenta

TOMASZ HUCIŁO

Szanowni Państwo,

we Wrocławiu lato pożegnamy nad Odrą. Zapraszam na bulwar Xawerego Dunikowskiego już w najbliższą sobotę, 18 września, na Dzień Odry. Bardzo się cieszę, że rozpoznawalne we Wrocławiu – miście spotkań – wydarzenia właśnie spotkaniom poświęcone wracają do nas po pandemicznej przerwie. I choć pamiętamy, że zazwyczaj było ich więcej, już te, w których teraz uczestniczymy, dają nadzieję, że kolejny rok przywróci pełen wachlarz imprez sportowych, kulturalnych i rekreacyjnych, które zyskały sobie rzeszę sympatyków.

A ponieważ zbliża się jesień, to ponownie zachęcam do skorzystania z wrocławskiego programu „Zmień piec”.

Słyszeli pewnie już Państwo o nim, ale zachęcam tych wszystkich, którzy wciąż się wahają, do skontaktowania się z konsultantami i złożenia aplikacji – w kolejnych latach kwoty dotacji będą sukcesywnie maleć, a nałożona uchwałą Sejmiku Województwa Dolnośląskiego data graniczna wymiany pieców, po której właściciele lokali czekają konsekwencje finansowe, nadciąga nieubłaganie.

I pora na nieustanną litanię przypomnień. Pierwsze, o szczepieniach. Każda dodatkowo zaszczepiona osoba zwiększa bezpieczeństwo mieszkańców miasta i regionu w wypadku kolejnej fali pandemii. Zachęcam Państwo proszę wraz ze mną wszystkich tych, o których wiecie, że jeszcze nie skorzystali z możliwości bezpłatnych

szczepień. Te dokonywane w „Szczepiocibusie” przeprowadzane są bez wcześniejszej rejestracji, preparatem jednodawkowym. Pamiętajcie Państwo proszę także o Narodowym Spisie Powszechnym – trwa jeszcze tylko do końca września, a pracownicy naszego urzędu wspierają go w ramach zadań nałożonych przez państwo.

Wszystkie te – drobne w istocie – działania pokazują naszą odpowiedzialność za wrocławską wspólnotę.

Jacek Sutryk
prezydent Wrocławia

Pogoda

17 WRZEŚNIA piątek	18 WRZEŚNIA sobota	19 WRZEŚNIA niedziela	20 WRZEŚNIA poniedziałek	21 WRZEŚNIA wtorek	22 WRZEŚNIA środa
16°	14°	11°	14°	16°	16°

Krasnale zabębniły dla Wrocławia

RAFAŁ OGRÓDOWICZ

W weekend (10-12.09) Wrocław przejął krasnoludki, organizując kolejny festiwal na swoją cześć. Zaproszone maluchy bawiły się wysmienicie, dorośli też nie narzekali. Najpiękniej krasnalowe chatki udekorowały dzieci z przedszkoli: Technoludek, Wyspa Dzieci i Niezapominajka oraz ze szkół podstawowych nr 29, 93, 5 i Ekola. Warsztaty bębniarskie cieszyły się ogromnym powodzeniem, a pokazy naukowe pozostawiły milusińskich z otwartymi buziemi. Dorośli oczarowani pokazem iluzjonisty wytańczyli się na silent disco. I wszyscy już zaplanowali wizytę za rok. Imprezie towarzyszył kolejny numer krasnalowych wieści z Festiwaluszem na okładce, bo to on był gospodarzem całej imprezy. Ale przed nami kolejne święto – Dzień Odry, dlatego krasnale w swoim periodyku zadbały o ciekawostki o rzece Odrze i jej dopływach, o bogu Viadrusie, mostach i rybach.

Aktualności

Budżet Wrocławia po pierwszym półroczu

188 mln zł nadwyżki przy dochodach na poziomie 2,89 mld zł – tak prezentuje się wykonanie budżetu Wrocławia po pierwszym półroczu br. Najwięcej magistrat przeznaczył na oświatę i wychowanie, politykę społeczną i transport.

Po pierwszym półroczu miasto zanotowało 2,89 mld zł dochodów (przy zakładanych 5,5 mld zł na koniec roku) i wydatki na poziomie 2,7 mld zł (przy planowanych 6 mld zł do końca 2021 r.). Wrocław zakończył półrocze na plusie – nadwyżka wynosi 188 mln zł.

– To dobry wynik, szczególnie, gdy porównamy go z poprzednim rokiem. Wtedy nadwyżka wyniosła 47 mln zł – przypomina Jacek Sutryk, prezydent Wrocławia. – W drugiej połowie roku czeka nas więcej wydatków. Rozliczenia inwestycji najczęściej przypadają na koniec roku.

Największą częścią budżetu dochodowego miasta są dochody własne (1,84 mld zł): wpływy z podatków (335 mln zł) i dochody z udziału w podatkach, takich jak PIT (849 mln zł). Samorząd otrzymał też 499 mln zł subwencji ogólnej (61 proc. środków planowanych na ten rok) i zanotował 238 mln zł dochodów majątkowych (55 proc. wykonania planu).

Na szkoły i inwestycje

Najwyższe wydatki – 750 mln zł – wiążą się z oświatą: prowadzenie szkół i przedszkoli. Kolejne

438 mln zł zapewnią świadczenia dla rodzin, finansowanie rodzin zastępczych, działalność placówek opiekuńczo-wychowawczych, żłobków i klubów dziecięcych. Inwestycje to 274 mln zł: wyremontowana ul. Długa (I etap realizacji tramwaju na Popowice), pierwszy odcinek Trasy Tramwajowo-Autobusowej w kierunku Nowego Dworu (na razie docierają do pętli przy ul. Robotniczej), ponad 2 km nowych torowisk, odnowionych 17 tramwajów i 21 zakupionych od producenta. A do tego 7 km tras rowerowych.

Plus 50 zielonych inwestycji: trzy nowe parki – Widawski, Kleciński i da Vinci. Program KAWKA Plus: 1024 wrocławian ma ekologiczne źródło ogrzewania. Wsparcie seniorów: 7 tys. przejazdów Taxi 75+ i 888 Wrocławskich Kart Seniora. Najmłodszy wrocławianin dostali 2400 wyprawek.

PIERWSZE PÓŁROCZE 2021 R.

Finanse

58 mln zł
ubytku w dochodach miasta przez epidemię

5,9 mln zł
zwolnienie z podatku od nieruchomości dla przedsiębiorców i NGO

2 mln zł
zwolnienie z "korkowego" dla restauracji i barów

Pandemia i Polski Ład

Przez pandemię miasto ma 58 mln zł ubytku w dochodach. Zwolniło też przedsiębiorców i NGO-sy z podatku od nieruchomości – 6 mln zł, a właścicieli restauracji

i barów z „korkowego” (2 mln zł). Wrocław może też przez reformy podatkowe rządu (Polski Ład) utrzymać swój ubytek w budżecie na kwotę ok. 60 mln zł.

Redakcja

SZCZEPICIObus, gdzie go spotkasz

W najbliższych dniach jednodawkową szczepionką firmy Johnson&Johnson osoby, które ukończyły 18 lat, będą mogły zaszczepić się: **16.09 w godz. 12.00–19.00** przy Dworcu Głównym PKP, ul. Piłsudskiego 105; **18.09 w godz. 10.00–13.30** podczas Międzynarodowego Turnieju Piłki Nożnej koło CH Magnolia, ul. Legnicka 58 i w godz. **14.00–17.00** podczas Dnia Odry na bulwarze Dunikowskiego; **19.09 w godz. 9.00–15.00** koło katedry na Ostrowie Tumskim.

Bezpłatne porady radcy

Okręgowa Izba Radców Prawnych we Wrocławiu zaprasza po bezpłatne porady prawne 17 i 18.09 na pl. Solny i pl. Nowy Targ od godz. 10.00 do 17.00. Radcowie będą odpowiadać na pytania z zakresu prawa cywilnego, rodzinnego, administracyjnego, karnego oraz spadków i darowizn czy zawierania umów i zakupów w internecie. Dyżury radców będą odbywały się z zachowaniem dystansu społecznego i zasad sanitarnych.

Wrocławski Bal Charytatywny

Piłka reprezentacji Polski z podpisem Roberta Lewandowskiego, koszulka Huberta Hurkacza, książka Olgi Tokarczuk z autografem noblistki, linoryt Marca Chagalla – to tylko część przedmiotów, które zostaną wystawione na aukcji podczas Wrocławskiego Balu Charytatywnego FOR LIFE. Organizowany pod honorowym patronatem Prezydenta Wrocławia, Jacka Sutryka, odbędzie się 18.09 w Sali Wrocławskiego Centrum Kongresowego przy Hali Stulecia. Dochód z balu zostanie przekazany na rzecz Centrum Chorób Piersi – Breast Unit działającego przy Dolnośląskim Centrum Onkologii we Wrocławiu. Więcej informacji: info@balforlife.pl, tel. 694 059 537.

Spisz się w weekend – wrzesień się kończy

Tylko 15 dni – od dnia wydania naszego biuletynu – zostało wrocławianom na odhaczenie swojego obywatelskiego obowiązku. Dzięki akcji spisowej będziemy wiedzieli, ilu nas jest i jak mieszkamy. Oporni mogą dostać do 5 tys. zł kary.

Do spisania się w SPISObusie będziesz potrzebował peselu

Narodowy Spis Powszechny Ludności i Mieszkań 2021

Jeśli nie chcesz sam się spisać przez internet na spis.gov.pl, możesz to zrobić codziennie w stałych punktach spisowych w dni powszednie: ■ pl. Nowy Targ 1-8 w godz. 8.00-15.30 (18.09 w godz. 9.00-14.00), ■ ul. Zapolskiej 4 w godz. 8.00-15.00 (18.09 w godz. 8.00-13.00), ■ al. Kromera 44 w godz. 8.00-15.00 (18.09 w godz. 9.00-14.00), ■ ul. Hubska 8-16 w godz. 8.00-15.00.

Mobilne punkty znajdziesz: **18.09** w SPISObusach pod Biedronkami (parking) w godz. 8.00-15.00

– przy al. Armii Krajowej 37 i ul. Kietczowskiej 66D;

19.09 w godz. 7.30-13.30 – ul. Redycka 10/12, ■ w godz. 7.45-13.30 – ul. Bałkańska 4, ■ w godz. 8.15-13.30 SPISObus – ul. Macedońska 2, ■ w godz. 7.15-14.30 – ul. Jackowskiego 42-46, ■ w godz. 7.30-14.30 – ul. Monte Cassino 68, ■ w godz. 7.45-14.30 SPISObus – ul. Wittiga 10, ■ w godz. 7.30-14.30 – ul. Prusa 78, ■ w godz. 7.45-14.30 – ul. Ołbińska 1A, ■ w godz. 8.00-14.30 – pl. Staszica 4.

Redakcja

Aktualności

Weź udział we wrocławskim Święcie Rzemiosła

Ostatni weekend września będzie należeć do lokalnych rzemieślników i rękodzielników. Od 24 do 26 września, w czterech lokalizacjach nieopodal Rynku, odbędą się kiermasze oraz bezpłatne warsztaty i pokazy.

Jarmark rzemieślniczy, kiermasz artystów rękodzieła oraz bezpłatne pokazy i warsztaty – takie atrakcje będą czekały na uczestników wrocławskiego Święta Rzemiosła. Wydarzenie będzie okazją nie tylko do nabycia

produktów tworzonych ręcznie, ale również do bezpłatnych rozmów z lokalnymi twórcami i mistrzami rzemiosła. – Podczas trzech dni chcemy przedstawić mieszkańcom oraz turystom naszych regionów wytwórców, przybliżyć tradycyjne metody wyrobu i pokazać, że rzemiosło to nie ginący zawód, a ważny element przyszłości – wyjaśnia Janina Woźna, dyrektor Biura Rozwoju Gospodarczego Urzędu Miejskiego Wrocławia.

Program Święta Rzemiosła

- **Jarmark Rzemieślniczy** – kramy staną przy skrzyżowaniu ulic Szewskiej i Wita Stwosza. Będzie to okazja do poznania lokalnych rzemieślników oraz nabycia wytwarzanych przez nich produktów, takich jak: ceramika, pieczywo, sery, świece, akcesoria dla najmłodszych, odzież, biżuteria i wiele innych. Na jarmark możemy zawitać od piątku do niedzieli w godz. 10.00–20.00.
- **Kiermasz artystów rękodzieła** – czyli specjalna edycja „RękiDziełaFest” organizowana w Przejściu Żelaznym, gdzie również zagości rzemiosło, ale i artystyczne rękodzieło, m.in. koronki, obrazy, makramy czy wyroby z filcu. Kiermasz czynny będzie od godz. 11.00 do 17.00.
- **Bezpłatne, otwarte pokazy i warsztaty rzemieślnicze**, które odbędą się na placu Solnym. Na najmłodszych czekać będą warsztaty z malowania ilustracji, a dla fanów makiet i miniatur – pokazy oraz warsztaty modelarskie. Ponadto zaprezentowane zostaną tajniki renowacji mebli oraz repusowania, czyli techniki, którą stworzono m.in. słynną

Statuę Wolności. Strefa warsztatowa otwarta będzie w sobotę i niedzielę w godz. 12.00 – 18.00.

- **Strefa „Etno Fun na tropie rzemiosła”** – stanie na ul. Świdnickiej. Tu organizatorzy zapraszają mieszkańców Wrocławia i turystów, dzieci, dorosłych oraz seniorów od piątku do niedzieli, w godz. 12.00–18.00. A w ramach programu wydarzeń realizowanych w strefie: warsztaty, pokazy, prezentacje rzemieślnicze, happening, realizacja artystycznej instalacji plenerowej, konkursy z nagrodami, strefa gier podwórkowych i niespodzianki.

Wspieramy rzemiosło

–Lokalne rzemiosło i rękodzieło zasługuje na szczególne wyróżnienie. To nie tylko wysoka jakość wykonania czy oryginalność, ale również ważny element zrównoważonego rozwoju

i budowania tożsamości regionu. Dlatego we Wrocławiu chcemy rzemiosło – zarówno to w pełni tradycyjne, jak i to w nowoczesnej formie – wspierać, promować i podkreślać jego istotną rolę w kształtowaniu naszej lokalnej gospodarki – zaznacza Janina Woźna.

Partnerem wydarzenia są Wrocławski Park Technologiczny oraz Dolnośląska Izba Rzemieślnicza. Harmonogram wszystkich warsztatów i pokazów będzie dostępny na miejscu oraz na stronie: wroclaw.pl/wroclawski-rzemieslnik.

Redakcja

Serotonina – to wrocławska serowarnia, która będzie miała swoje stoisko na jarmarku

UM WROCŁAWIA

Służba Celno-Skarbowa zaprasza w swoje szeregi

Dolnośląska Krajowa Administracja poszukuje kandydatów na 60 wolnych etatów do Służby Celno-Skarbowej. Każdy, kto chce zostać funkcjonariuszem i spełnia wymagania podane w ogłoszeniu, może spróbować swoich sił w rekrutacji. Aplikacje trzeba złożyć do 15 października 2021 r.

Służba Celno-Skarbowa zajmuje się wykrywaniem i zwalczaniem nieprawidłowości potencjalnie zagrażających bezpieczeństwu finansowemu państwa. Funkcjonariusze nie tylko wykonują pracę biurowo-administracyjną, ale również działają w terenie.

–Wykonują kontrole w zakresie przestrzegania przepisów prawa celnego oraz poboru należności celnych i akcyzowych. Odprawiają podróży i towary, kontrolują ruch i transport drogowy. Dbają, by nielegalne i niebezpieczne towary nie trafiły do Polski i innych krajów UE. Ponadto funkcjonariusze zajmują się rozpracowaniem grup przestępczych, wykrywaniem kontra-

Funkcjonariusze m.in. rozpracowują grupy przestępcze

bandy czy kontrolą gier i zakładów wzajemnych – wyjaśnia Agnieszka Rzeźnicka-Gniadek – rzecznik prasowy dolnośląskiej KAS.

Nieocenionymi towarzyszami w służbie są psy wyszkolone w wykrywaniu nielegalnych towarów. To partnerzy pełniący służbę wraz ze swoimi opiekunami. Służba Celno-Skarbowa dysponuje również nowoczesnymi urządzeniami, które pomagają w codziennych obowiązkach, np. rentgeny czy laboratoria chemiczne.

Funkcjonariusz może liczyć na wiele benefitów. Poza uposażeniem zasadniczym i dodatkiem za stopień służbowy otrzymuje dodatek za

wieloletnią służbę w wysokości od 2 proc. do 25 proc. uposażenia zasadniczego, nagrodę roczną, tzw. trzynastkę, nagrody jubileuszowe oraz pakiet szkoleń przygotowujący do pełnienia służby. Oprócz tego otrzymuje dofinansowanie do wypoczynku dla siebie i członków rodziny. Przysługuje mu też możliwość przejścia na emeryturę po 25 latach służby, dodatkowy urlop wypoczynkowy po 15 latach i dodatek za służbę w godzinach nocnych.

Więcej informacji na temat rekrutacji znajdziemy na stronie www.dolnoslaskie.kas.gov.pl (zakładka ogłoszenia/ nabór).

Paulina Czarnota

Wrocław rozmawia

Dni otwarte Zajezdni Popowice – zobacz program

Przed nami największa na Dolnym Śląsku impreza poświęcona zabytkowym tramwajom i autobusom. W tym roku nie będzie to dzień otwarty, a dni, ponieważ wydarzenia zaplanowano na cały weekend 18-19 września. Dla miłośników pojazdów retro to nie lada gratka. Co będzie się działo?

Dni otwarte Zajezdni Popowice 2021 organizowane są w ramach projektu współfinansowanego ze środków Unii Europejskiej Find-YourGreatness. Unikatowa kolekcja historycznych pojazdów komunikacji miejskiej oraz zabytkowych zajezdni ma stać się nowym produktem turystycznym uczestniczących w nim miast. A Wrocław ma się czym pochwalić.

Zabytki jak nowe

W sobotę (18.09) zajezdnia zaprasza od godz. 10.00 do 20.00. Podobnie jak w ubiegłym roku przed halami podziwiać będzie można zabytkowy tabor, łącznie ponad 30 pojazdów. Nie lada atrakcją może być pokaz tramwaju Maximum z 1901 r., autobusu Jelcz 272 MEX „Fredruś” oraz przyczepy autobusowej Jelcz P-080 z 1980 r. Wszystkie trzy pojazdy przeszły właśnie generalne remonty i tego dnia będą zaprezentowane po raz pierwszy.

Będzie także okazja do zwiedzenia zabudowań ponadstuletniej zajezdni z przewodnikiem czy obejrzenia wystawy wrocławskich neonów. Nie zabraknie także food trucków i sklepiku z pamiątkami. Sobotnią część imprezy zakończy parada historycznych autobusów.

Znów będziemy mogli podziwiać zabytkowe pojazdy – trzy z nich po raz pierwszy po remoncie (na zdj. Dzień Zajezdni 2020)

Kursy po mieście

Tego dnia po Wrocławiu kursować będą specjalne linie obsługiwane przez zabytkowe pojazdy. Tramwajem linii M5 dotrzemy z zajezdni przy ul. Legnickiej pod operę, autobusem linii M21 z Zajezdni Popowice do Stadionu Wrocław, a zabytkowym Jelczem M121MB na linii M10 z Dworca Autobusowego, przez Centrum Historii Zajezdni,

na ul. Kwiską. Przejazd liniami specjalnymi będzie bezpłatny.

Pokazy i koncerty

Niedziela (19.09) też będzie pełna atrakcji od godz. 10.00 do 18.00. Przed halami zajezdni oglądać będzie można zabytkowe autobusy. Tramwaje wyruszą bowiem na paradę. Tego dnia odbędzie się inscenizacja w wy-

konaniu Grupy Rekonstrukcji Historycznych FESTUNG BRESLAU (na terenie Zajezdni Popowice) oraz wystawa kolejowa na Dworcu Głównym.

W niedzielę będą kursowały dwie linie specjalne. Tramwajowa linia M1 spod opery do Dworca Nadodrze i z powrotem oraz okrężna linia autobusowa Zajezdnia Po-

powice – Stadion Wrocław – Zajezdnia Popowice.

Na godz. 16.00 zaplanowano koncert wrocławskich zespołów. Dojazd na koncert zapewnią zabytkowe tramwaje – odjazdy z Opery.

Maciej Wołodko

Program na l.wroclaw.pl/dni-zajezdni

Wybierz swój ulubiony projekt w WBO 2021

Tegoroczne głosowanie we Wrocławskim Budżecie Obywatelskim odbędzie się od 24 września do 11 października. Ostateczną listę projektów, spośród których będziemy wybierać, przedstawimy w kolejnym numerze biuletynu. Znalazły się na niej 173 projekty, w tym 96 osiedlowych i 77 ponadosiedlowych.

Liderzy zgłosili w tym roku 368 projektów. 159 z nich otrzymało ocenę negatywną, co oznacza, że ich realizacja zgodnie z regulaminem WBO nie byłaby możliwa.

Połącz siły

Do 13.09 liderzy pozytywnie ocenionych projektów mogli jeszcze

połączyć swoje siły. Do tego dnia, wycofali z głosowania 33 projekty. Dzieje się tak najczęściej w przypadkach, kiedy liderzy dochodzą do porozumienia, tak by na ich osiedlu nie było zbyt wielu konkurujących za sobą pomysłów. Trzy ze zgłoszonych w tym roku projektów będą natomiast realizowane poza WBO.

Co do wyboru?

Wśród poddanych pod głosowanie projektów największą grupę stanowią w tym roku te z kategorii „zielen/rekreacja”. To aż 63 projekty. Dużo pomysłów na inwestycje zgłoszono także w kategoriach projektów pieszo-rowerowych (30), sportowych (16), placów

zabaw (15), związanych z rewitalizacją (11) i z wrocławskimi podwórkami (10).

Głosowanie odbędzie się jak co roku za pomocą strony www.wroclaw.pl/wbo. Już dziś można sprawdzić tam, jakie propozycje przygotowali liderzy projektów na waszych osiedlach. Z prawej

strony znajdziecie linki związane z WBO 2021. Wybierzcie „Lista projektów” i skorzystajcie z wyszukiwarki. Zakwalifikowane do głosowania projekty pojawią się po wybraniu filtra „dopuszczone do głosowania” i kliknięciu „szukaj projektów”.

Redakcja

Wrocławski Budżet Obywatelski

GŁOSUJ! 24.09-11.10.2021

Komunikacja

Malowanie płatnych miejsc

Od 17 września, na czas wyznaczenia płatnych miejsc postojowych, będzie obowiązywać zakaz zatrzymywania się na ul. Łukasiewicza. Chodzi o prawą stronę jezdni na odcinku od ul. Curie-Skłodowskiej do ul. Smoluchowskiego. Zakaz na stronie lewej będzie obowiązywać od 20.09. Kierowcy nie zostawią też aut na ul. Bałuckiego po stronie prawej (od ul. Kościuszki do ul. Piłsudskiego). Zakaz będzie obowiązywał od 22.09. Zaś od 21.09, na czas potrzebny na wyznaczenie trzech miejsc postojowych dla osób z niepełnosprawnościami, kierowcy nie będą mogli zatrzymać się na pl. Strzeleckim 16 (przy ul. Podwórcowej).

Tymczasowe zmiany w ruchu

Na ul. Wita Stwosza 40-41 w dniach 24-26.09 będzie obowiązywała zmiana w parkowaniu – miejsca postojowe ogólnodostępne i przeznaczone dla pojazdów elektrycznych zostaną przeznaczone na potrzeby pojazdów osób niepełnosprawnych oraz obsługi jarmarku w czasie Wrocławskiego Święta Rzemiosła. 25.09 w godz. 19.00-22.00 na ul. Paulińskiej, na odcinku od pl. św. Macieja do ul. Rydygiera, będzie obowiązywać zakaz ruchu kołowego. Powodem jest organizacja wydarzenia Kinomural na Nadodrze.

Zakaz postoju na dwóch ulicach

Trwają zdjęcia do serialu „Wielka Woda”. Od 18 do 22 września na jezdni bocznej al. Wiśniowej i ul. Sudeckiej obowiązuje zakaz postoju.

15 min przy żłobku

Na ul. Sygnałowej oraz Malinowskiego w obrębie żłobka na Jagodnie postawiono znak B-35 – zakaz postoju powyżej 15 min w godz. 6.00-17.00.

Rozkopiają Hallera, ale zrobi się tam ciszej

Około trzech miesięcy ma potrwać remont torowiska położonego między jezdniami al. Hallera na odcinku Powstańców Śląskich – Mielecka. Rozpoczęcie prac przewidziane jest na 25 września. Sprawdź rozkład jazdy tramwajów.

MPK będzie kontynuowało ubiegoroczny remont torowiska. Teraz zostanie wymieniona podbudowa torów, podkłady i szyny. Na odcinku od skrzyżowania al. Hallera z ul. Powstańców Śląskich do skrzyżowania z ul. Mielecką pojawi się także zielone torowisko. Prace będą kosztowały ok. 6 mln złotych.

– Po remoncie na tym odcinku wagony będą mogły się rozpędzić do 50 km/h – tłumaczy Damian Zdanczewicz z MPK Wrocław.

Pracami zajmie się firma GM Roads Polska. Ma na nie czas do końca bieżącego roku. Zostaną skoordynowane z dwoma innymi inwestycjami: wymianą rozjazdów z al. Hallera w ul. Powstańców Śląskich i wymianą z al. Hallera w Grabiszyńskiej.

– Z uwagi na to, że będziemy prowadzili kompleksowy remont torowiska, należy, niestety, liczyć się z pewnymi utrudnieniami w kursowaniu tramwajów – uczula Zdanczewicz.

Zalety zielonego torowiska

Zielone torowisko zmniejszy hałas powstający przy przejeździe składów i wpłynie in plus na ekologię. Będzie pochłaniało więcej zanieczyszczeń i zbierało deszczówkę. Torowisko zostanie odwodnione, co ma zapobiegać utrudnieniom

O remont torów wnioskowali mieszkańcy osiedla Grabiszyn-Grabiszynek. Skorzysta cały Wrocław

podczas ulewnych deszczy. Łącznie wymienionych zostanie 1,5 km szyn.

Wcześniej remont 600 m torów przeprowadzono od ul. Mieleckiej do ul. Ojca Beyzyma, który wykonano na wniosek rady osiedla Grabiszyn-Grabiszynek.

– Jest to ważna inwestycja dla naszego osiedla i dla naszych mieszkańców – podkreśla Anna Daleczyńska, przewodnicząca zarządu tego osiedla. I nie kryje nadziei, że

inwestycja zniweluje poziom hałasu na tym obszarze. – Mieszkańcy ciągle nam to zgłaszali, a wiemy też z pomiarów, że normy są przekroczone wielokrotnie – mówi Daleczyńska.

Autobus 720 za tramwaj

Od 25 września (sobota) planowane jest wprowadzenie zmiany trasy linii tramwajowej „20”, „70” i „74”. „Dwudziestka” i „siedemdziesiątka” pojadą od ul. Powstańców Śląskich do pętli Krzyki. Na-

tomiast tramwaje linii „74” od ul. Grabiszyńskiej będą kierować się w stronę pętli Oporów.

Na odcinku Hallera – FAT – Hallera pojedzie autobus zastępczy linii 720. Pasażerowie, którzy skasowali bilet jednorazowy w tramwaju linii 20, 70 lub 74 będą mogli również kontynuować podróż autobusem linii 136.

Piotr Bera

Szczegóły www.wroclaw.pl

MPK Wrocław wspiera linie aglomeracyjne

Grupa kierowców miejskiego przewoźnika będzie do końca listopada pracowała dla Dolnośląskich Linii Autobusowych (DLA), których autobusy na zlecenie wrocławskiego urzędu miasta kursują między Wrocławiem a okolicznymi gminami.

Mimo „transferu” 10 kierowców do Dolnośląskich Linii Autobusowych, MPK nic nie zamierza zmieniać w swoich rozkładach jazdy

Przewoźnicy zawarli porozumienie w tej sprawie w pierwszej połowie września. Maksymalnie 10 kierowców MPK, którzy wyrazili na to zgodę, będzie tymczasowo pracowało na rzecz DLA, obsługując podmiejskie linie – mieszkańcom wrocławskiej aglomeracji znane jako tzw. „dziewięćsetki”. Ich pensje będzie opłacać tymczasowy pracodawca.

– Wrocław jest miastem szczególnym. Tu współpraca przychodzi nam łatwiej – zauważa prezes MPK Wrocław Krzysztof Balawejder. – Transport publiczny to system naczyń połączonych. Gramy tak

naprawdę do jednej bramki, gdzie stawką jest dobro mieszkańców całej aglomeracji. Stąd decyzja, by wspomóc przewoźnika w potrzebie.

Autobusy obsługiwane przez DLA kursują m.in. na trasach z Wrocławia do Czernicy, Wiszni Małej, Kątów Wrocławskich, Kobierzyc, Siechnic i Żórawiny. Umowa na razie została podpisana do końca listopada, ale jest możliwość jej przedłużenia, jeśli DLA nadal będzie potrzebować pomocy kierowców. Tych dla wrocławskiego MPK pracuje ok. 1000.

Piotr Bera

Inwestycje

Wydłuża się Promenada Krzycka. Otwarto fragment od ulicy Borowskiej do Bardzkiej. Czas na Tarnogaj

Oddano do użytku nowy odcinek trasy dla pieszych i rowerzystów, zwany oficjalnie ciągiem pieszo-rowerowym. Mierzy dokładnie 1340 m i prowadzi od ul. Borowskiej do Bardzkiej we Wrocławiu. Koszt tej inwestycji zamknął się w kwocie 2,8 miliona złotych.

Promenada Krzycka powstaje na trasie historycznego szlaku spacerowego, tzw. Hugo Richter Weg, znajdującego się wzdłuż torów kolejowych Towarowej Obwodnicy Wrocławia. Autorem tej obwodnicy był dyrektor Ogrodów Miejskich Wrocławia – Hugo Richter (1853-1937). W nowej odsłonie Promenada Krzycka jest łącznikiem między istniejącymi parkami: Grabiszyńskim i Południowym i nowo powstałymi na wschodzie, aż do osiedla Tarnogaj.

Zamknąć część wschodnią

Ścieżka to istotny element dłuższego założenia, jakim jest Promenada Krzycka. Ciągnie się przez ponad 7 km południowymi osiedlami Wrocławia – od Tarnogaju po ul. Grabiszyńską. Jeszcze w tym roku miasto zamierza ogłosić przetarg na realizację kolejnego etapu od ul. Bardzkiej do Tarnogaju, aby zamknąć część wschodnią ścieżki.

Odcinek przetestowała Monika Kozłowska-Święconek, dyrektor Biura Zrównoważonej Mobilności

Inicjatorką powstania drogi rowerowej tuż przy Wzgórzu Gajowickim w ramach Wrocławskiego Budżetu Obywatelskiego była Agnieszka Dusza: – Niby istniała, ale nikt wcześniej nie chciał nią chodzić, bo po każdym deszczu stały tu wielkie kałuże.

Teraz korzystają z niej dzieci zmieniające z Jagodna na Gaj do szkoły. A mieszkańcy jeżdżą na rolkach.

47 latarni i 75 drzew

Wrocławianka zaznacza, że początkowo to miała być pie-

szo-rowerowa zielona obwodnica Wrocławia. Ale projekt się rozwinął. W tegorocznym WBO (projekt nr 9) można głosować na kolejny etap inwestycji m.in. w parku Mamuta. – Takich miejsc nigdy nie jest za wiele. Lubimy tędy spacerować – mówi

Małgorzata Wegner-Kruszewska, która na otwarciu ścieżki przyszła z córką. Łączny koszt prac to 2,8 mln zł. Wybudowano nie tylko asfaltową ścieżkę, ale zamontowano także 47 latarni z oprawami LED i do końca października zostanie nasadzonych 75 drzew na nowych trawnikach.

Nowe przetargi

Urzednicy Zarządu Dróg i Utrzymania Miasta zapowiadają, że jeszcze w tym roku rozpisać przetargi na dwa dodatkowe odcinki: od ul. Borowskiej do Śliwkowej i od Ziębickiej do Gazowej. To nie koniec budowy nowych tras dla cyklistów. W tym roku przybędzie 20 km ścieżek, a łącznie we Wrocławiu jest ich już 300 km. Infrastruktura rowerowa powstanie też przy okazji realizacji takich inwestycji, jak TAT na Nowy Dwór czy budowa tramwaju przez Popowice. W 2021 r. na rowerowe inwestycje i edukację gmina Wrocław przeznaczy 37 mln zł.

Piotr Bera

Wrocławskie Mieszkania wymieniają ogrzewanie

Plac Grunwaldzki, Śródmieście i Przedmieście Oławskie – tam zarządca gminnego zasobu komunalnego wymienia właśnie piece na kaloryfery i podcina je do miejskiej sieci ciepłowniczej. Spółka Wrocławskie Mieszkania planuje też prace inwestycyjne, związane ze zmianą ogrzewania, na rok 2022.

Spółka Wrocławskie Mieszkania jako zarządca budynków gminnych jest zaangażowana w likwidację nieekologicznych źródeł ciepła w lokalach mieszkalnych. W tej chwili prowadzone są prace uciepleniowe w 34 budynkach, głównie na terenie osiedli Plac Grunwaldzki, Śródmieście i Przedmieście Oławskie. Spółka jest w trakcie postępowania przetargowego dla kolejnych 5 budynków.

Gazowe lub elektryczne

25 budynków zostanie przyłączonych do sieci ciepłowniczej. W pozostałych zamontowane zo-

staną indywidualne dwufunkcyjne kotły gazowe, a tam, gdzie nie było takich możliwości technicznych bądź formalnych, wykonane zostanie ogrzewanie elektryczne. W sumie tegoroczną inwestycją objętych zostanie 569 lokali, z czego w 322 lokalach zostaną zlikwidowane kopciuchy. Część prac zostanie zakończona i rozliczona w 2022 r.

Mieszkańcy konsultują

Spółka już rozpoczęła intensywne prace nad przygotowaniem do przyszłorocznych inwestycji związanych ze zmianą ogrzewania. Na rok 2022 zaplanowano wy-

mianę ogrzewania na ekologiczne w kolejnych 60 budynkach. Pierwsze koncepcje przedstawiające przebieg instalacji co i cw zostały już przedłożone mieszkańcom do konsultacji.

Oprócz wymiany ogrzewania w ramach prowadzonych inwestycji, spółka aktywnie zachęca lokatorów do wymiany ogrzewania własnym staraniem, korzystając z dofinansowania w ramach Programu Kawka. W tym roku wpłynęło już do spółki prawie 400 wniosków.

Redakcja

We Wrocławiu są jeszcze kamienie z piecami na węgiel

Z miasta

Jak zdobyć 40 mln zł na inwestycje dla osiedli

Fundusz Osiedlowy powstał w 2019 r. Na lata budżetowe 2020–2021 było w nim 40 mln zł. O tym, co dalej, z Bartłojem Świerczewskim, dyrektorem Departamentu Spraw Społecznych UMW, rozmawia Maciej Wołodko.

Czy miasto będzie dalej finansować Fundusz Osiedlowy (FO)?

Prezydent Jacek Sutryk oraz urząd są zdecydowani utrzymać finansowanie FO i ponownie przeznaczyć na niego 40 mln zł w latach 2022–2023. Ostatnie słowo należy jednak do Rady Miejskiej, która głosuje nad uchwałą budżetową.

decydują, które wpisać do FO. Wypracowaliśmy te zasady wspólnie z osiedlami i w odpowiedzi na ich potrzeby. WBO działa międzyosiedlowo. W swoją naturę ma wpisane głosowanie. Brak też kwot na stałe przypisanych do jednego obszaru.

Bierzmy sprawy w swoje ręce.

To ważne – zachęca Bartłoj Świerczewski.

Wróćmy do funduszu. W jaki sposób dzielone są pieniądze?

To dość skomplikowany, ale myślę, że sprawiedliwy algorytm. 40 proc. z 40 mln zł jest dzielone po równo pomiędzy wszystkie osiedla. Pozostałe 60 proc. kwoty dzielone jest z uwzględnieniem powierzchni osiedla (10 proc.) oraz liczby lokali mieszkalnych na osiedlu (90 proc.). Algorytm opisany jest szczegółowo na stronie www.wroclaw.pl/rozmawia/fundusz-osiedlowy-algorytm.

Nabór projektów zakończono w styczniu 2020, a zrealizowano

Jak obliczana jest kwota Funduszu Osiedlowego dla poszczególnych osiedli

$$F_N = \left[\left(0,9 \times \frac{M_N}{M} + 0,1 \times \frac{P_N}{P} \right) \times 0,6F \right] + \frac{0,4F}{48}$$

F – kwota Funduszu Osiedlowego na lata 2020-2021
F_N – kwota na osiedle N
M_N – liczba mieszkań na osiedlu N
M – liczba mieszkań całe miasto
P_N – powierzchnia osiedla N
P – powierzchnia miasta

ich niewiele. Dlaczego?

Przyczyny są dwie. Po pierwsze, z powodu pandemii trzeba było odwołać wizje lokalne czy spotkania. Ponadto wyznaczenie sztywnego terminu składania wniosków spowodowało „górkę” projektów do zaopiniowania w krótkim czasie. Na to spiętrzenie nałożyły się też braki i błędy we wnioskach. Dlatego w kolejnej edycji nabór będzie miał charakter ciągły. Pamiętajmy, że była to edycja pilotażowa i zarówno radni osiedlowi, jak i urzędnicy się tego narzędzia uczyli.

To kiedy te inwestycje powstaną?

Zatwierdzonych mamy w tej chwili ponad 140 projektów. Większość

z nich będzie gotowa w 2022 r., kilkanaście powstanie jeszcze w 2021 r. Ostatnie powinny zostać oddane do użytku w 2023 r.

Przed nami wybory do Rad Osiedli. Co, jeżeli nowa rada stwierdzi, że projekty zgłoszone przez poprzedników są bez sensu?

Zasady stanowią, że raz zgłoszonego projektu nie można wycofać.

Kiedy będą realizowane projekty z FO na lata 2022–2023?

Projekty złożone w pierwszej połowie 2022 będą realizowane w 2023. Te złożone pod koniec roku 2022 – w 2024. A najtrudniejsze z nich prawdopodobnie w 2025. Pamiętaj-

my jednak, że obecnie najważniejsze są wybory do rad osiedli, które odbędą się w połowie października. To od nich będą zależały FO i przyszłe zmiany w funkcjonowaniu osiedli. Po zaprzysiężeniu nowych rad i wyłonieniu przez nie zarządów – prawdopodobnie w styczniu lub w lutym – odbędą się szkolenia poświęcone m.in. FO. Zaraz po nich planujemy otwarcie naboru.

Najważniejsze zarówno w wyborach, jak i późniejszym funkcjonowaniu rad jest jak największe zaangażowanie w nie mieszkańców.

Rozmawiał
Maciej Wołodko

Forum Ekonomiczne w Karpaczu miejscem dialogu

Blisko 200 wydarzeń i 4 tysiące uczestników poruszających ważne społecznie i ekonomicznie tematy, liczne nagrody, spotkania i dyskusje – co działo się od 7 do 9 września podczas XXX Forum Ekonomicznego w Karpaczu? Podsumowujemy jubileuszową edycję wydarzenia, w którym brał udział także Wrocław.

W trakcie Forum poruszano kwestie gospodarcze i społeczne

Tegoroczna edycja cieszyła się ogromnym zainteresowaniem ludzi biznesu, polityków i samorządowców. – Największą wartością Forum Ekonomicznego jest wzajemny dialog i rozmowa. Nie mamy żadnych innych planów, nie chcemy w żaden inny sposób naszych gości angażować. Chcemy tylko, żeby ze sobą rozmawiali – mówił Zygmunt Berdychowski, przewodniczący Rady Programowej Forum Ekonomicznego.

Wrocław bardzo aktywnie współtworzył to przedsięwzięcie. Jednym z wydarzeń, którego był gospodarzem,

była dyskusja ekspertów o wyzwaniach sztucznej inteligencji w miastach, podczas kolejnego panelu dyskusyjnego rozmawiano o tym, jak zapewnić dobrostan mieszkańcom nowoczesnych metropolii.

Tradycją jest przyznawanie nagród Przedsiębiorstwu Roku oraz Człowiekowi Roku. Na 30. Forum Ekonomicznym pierwszy tytuł otrzymał koncern KGHM Polska Miedź S.A., a drugi premier Słowenii Janez Jansa. Po raz pierwszy przyznane zostały też Nagrody Prezydenta Wrocławia – Biznes Odpowiedzial-

ny Społecznie. Ich laureatami zostały: Techland, 3M oraz BSH. Z kolei Nagrodę Gospodarczą Szkoły Głównej Handlowej otrzymał prezes Zarządu Grupy Maspex Krzysztof Pawiński. Wręczona została również Nagroda Specjalna dla społeczeństwa Ukrainy, którą odebrał premier Ukrainy Denys Shmygal. Pierwszy raz przyznano Nagrodę Polonijną Forum Ekonomicznego. Jej laureatka to przewodnicząca Związku Polaków na Białorusi – Andżelika Borys oraz członek jego Rady Nadzorczej – Andrzej Poczubot.

Katarzyna Wiązowska

Dla mieszkańca

Uwaga! Rośnie liczba miejsc w przedszkolach

Z niemal 1400 nowych miejsc w przedszkolach publicznych będzie można skorzystać w tym roku we Wrocławiu. Możliwe jest to dzięki budowie nowych placówek i rozbudowie już istniejących. W których rejonach urząd otwiera przedszkola, a do których już można zapisać dziecko?

Zapewnienie dzieciom miejsc w przedszkolach publicznych – to jeden z głównych priorytetów miasta. Dlatego Wrocław, z roku na rok, stara się rozwijać i rozbudowywać sieć miejskich przedszkoli. W sumie w 2021 r. we wrocławskich przedszkolach powstanie 1390 nowych miejsc dla maluchów. Wiele z nich już działa.

– Nowe miejsca w przedszkolach tworzymy na szybko rozwijających się osiedlach, takich jak: Maślice, Stabłowice, Psie Pole, Jagodno i Leśnica – wylicza Marcin Miedziński, wicedyrektor Wydziału Przedszkoli i Szkół Podstawowych Urzędu Miejskiego Wrocławia. – Uzupełniamy też sieć placówek w centrum, bo często rodzice wybierają przedszkola blisko pracy – dodaje.

Dwa przeniesione

Placówkami, które z początkiem września 2021 r. przeszły już do większych i bardziej komfortowych lokalizacji, są: Przedszkole nr 7 w ZSP 5 przy ul. Osobowickiej i Przedszkole nr 24 w ZSP 14 przy ul. Dębickiej.

Lista przedszkoli, działających od września 2021

P 24 w ZSP 14, ul. Dębicka 200 miejsc

P 7 w ZSP 5, ul. Osobowicka 150 miejsc

Publiczne Przedszkole Marchewkowe Pole, ul. Rezedowa 250 miejsc

PP Leśne Zuchy, ul. Swojczycka 150 miejsc

PP Planeta Dzieci, ul. Poleska 225 miejsc

PP Skauty V, ul. Dubois 125 miejsc

PP Skauty VI, ul. Błotna 125 miejsc

PP Elfiki, ul. Robotnicza 90 miejsc

PP Parasolka, ul. Nyska 50 miejsc

PP Pirackie Skarby, ul. Przemkowska 25 miejsc

TOMASZ HOŁOD

– Dzięki przeniesieniu placówki do nowego budynku z ul. Częstochowskiej zwiększyliśmy liczbę miejsc ze 120 do 200 – mówi Robert Siwy, dyrektor Przedszkola nr 24 we Wrocławiu. – Warunki poprawiły się diametralnie. Budynek jest nowy i spełnia najwyższe

standardy. Sale są znakomicie wyposażone, kadre też mamy profesjonalną – dodaje.

Inwestorzy prywatni

Ponadto w 8 lokalizacjach, w różnych częściach Wrocławia, po-

wstają kolejne placówki publiczne, utworzone przez inne podmioty, które zapewnią łącznie 1040 nowych miejsc.

Największe przedszkola powstaną w 2021 r. na Żernikach, Psim Polu, Swojczycach, Wojnowie i Nadod-

ru. – Dążąc do zwiększenia oferty przedszkolnej, prowadzimy szereg działań zachęcających podmioty zewnętrzne do budowania przedszkoli. Docelowo te placówki zyskują status publicznych, czyli są dostępne dla mieszkańców na takich samych zasadach, jak te prowadzone przez miasto – opowiada Marcin Miedziński.

Przykładem takiej współpracy miasta z operatorem zewnętrznym jest nowo powstała placówka przy ul. Rezedowej, gdzie inwestor prywatny, na gminnej działce, wybudował przedszkole na 250 miejsc.

– Teraz jest u nas 180 dzieci, ale dwie dodatkowe grupy będziemy jeszcze tworzyć w najbliższym czasie – zapewnia Katarzyna Pruszyńska, dyrektor Publicznego Przedszkola Marchewkowe Pole przy ul. Rezedowej we Wrocławiu.

Przypomnijmy, w 2019 r. uruchomiono we Wrocławiu 685 nowych miejsc w przedszkolach, a w 2020 r. – rekordowe 1830.

Monika Dubec

Pani Jagódka i pan profesor – nauczyciele potrzebni

We Wrocławiu, tak jak i w całym kraju, brakuje nauczycieli. Pedagogzy potrzebni są w przedszkolach i szkołach. W sumie 7 procent stanowisk jest aktualnie nieobsadzonych. Urzędnicy miejscy uspokajają jednak, że braki kadrowe nie wpłyną na jakość kształcenia.

We Wrocławiu na 10 tys. stanowisk nauczycielskich, ok. 700 jest wolnych. Dyrektorzy szkół i przedszkoli, gdzie tylko mogą, informują o naborach w swojej placówce.

– Rotacja nauczycieli jest ogromna. Jedni odchodzą do innych placówek edukacyjnych, część idzie na zwolnienia lekarskie – opowiada Katarzyna Głowik-Jamróz, dyrektor Przedszkola nr 56 „Niezapominajka” przy ul. Wałbrzyjskiej.

Przedstawiciele Departamentu Edukacji UM we Wrocławiu nie ukrywają, że wiedzą o tym zjawisku. Jednak skala problemu nie jest we Wrocławiu aż tak duża, by mogła zakłócić funkcjonowanie placówek.

Będą nadgodziny

– Jeżeli dyrektorzy nie obsadzą wolnych stanowisk nowymi nauczycielami, będą przypisywać nadgodziny tym, którzy są już zatrudnieni. Wielu z nich, co już często się zdarza, będzie pracować w kilku placówkach – tłumaczy Marcin Miedziński z Departamentu Edukacji UM we Wrocławiu. – Obecnie realizacja podstaw programowych nie jest zagrożona i wrocławskie szkoły będą funkcjonować bez zakłóceń – dodaje.

Studenci nie chcą uczyć

Niewiele osób planuje pracę w szkole. Na przykład, na Uniwersytecie Wrocławskim jedynie ok. 300 studentów stara się zdo-

być uprawnienia nauczycielskie. Ta liczba przez ostatnie parę lat jest mniej więcej stała. Jednak dawniej osób, które na różnych kierunkach wybierały specjalizacje nauczycielskie, było kilka razy więcej. Maleje natomiast zainteresowanie studiami podyplomowymi dla przyszłych nauczycieli.

– Bycie nauczycielem wśród młodych ludzi nie jest tak popularne. W ostatnim roku jedynie cztery osoby kształcące się na Uniwersytecie Wrocławskim starały się o uprawnienia, by zostać nauczycielem fizyki. Ani jedna nie chciała zostać nauczycielem informatyki – opowiada dr Leszek Ryk z Centrum Edukacji Nauczycielskiej Uniwersytetu Wrocławskiego.

TOMASZ HOŁOD

Zobacz oferty

i.wroclaw.pl/praca-nauczyciele

Monika Dubec

We Wrocławiu jest obecnie 700 wakatów dla nauczycieli

Zostaw samochód dla w

Klinika Rowerowa, darmowa środa na przejazdy tramwajami i autobusami czy wędrująca wystawa „ROWEREM od zawsze. Przedwojenna rowerowa historia Wrocławia”. Tak w skrócie prezentuje się program tegorocznego Tygodnia Zrównoważonego Transportu, który rozpocznie się 16 września. Zobacz, jakie pomysły mają urzędnicy, by zachęcić mieszkańców do poruszania się po Wrocławiu bez użycia samochodu.

Uwaga wrocławianie – w środę, 22 września, nie kasujemy biletów. Tego dnia przejazdy miejskimi autobusami i tramwajami będą bezpłatne. To, jak co roku, element obchodów Europejskiego Tygodnia Zrównoważonego Transportu (ETZT). Rozpocznie się on 16 września i będzie obfitował w wydarzenia skupione wokół różnych form przemieszczania się po mieście bez użycia samochodu.

Zdrowo i ekologicznie

Tydzień Zrównoważonego Transportu to międzynarodowa kampania społeczna, zainicjowana w 2002 roku przez Komisję Europejską. Ma na celu zachęcenie mieszkańców, by zamiast autem, podróżowali również na inne, zdrowsze i bardziej ekologiczne sposoby. Pieszko, rowerem czy korzystając z komunikacji miejskiej. Motywem przewodnim tegorocznej edycji ETZT jest dbałość o zdrowie i aktywność fizyczną.

– Myślę, że zwłaszcza podczas pandemii wszyscy odczuliśmy, jak bardzo jest nam potrzebna codzienna dawka ruchu, a badania mówią za siebie: regularna aktywność fizyczna zmniejsza ryzyko nadciśnienia tętniczego, chorób układu krążenia i ma korzystny wpływ na zdrowie psychiczne. I nie trzeba od razu trenować jak do maratonu lub co drugi dzień chodzić na siłownię. Wystarczy codzienna dawka aktywności fizycznej o umiarkowanej intensywności, np. szybki marsz czy spokojna jazda rowerem – przekonuje Urszula Jagielnicka z Biura Zrównoważonej Mobilności Urzędu Miejskiego Wrocławia.

Europejski Tydzień Zrównoważonego Transportu to dobra okazja, aby na własnej skórze przetestować alternatywne opcje dostania się do pracy, szkoły czy po zakupy.

➤ **– Wrocław stwarza dużo możliwości podróży bez wsiadania do samochodu.**

Rozwijająca się sieć tras rowerowych, uspokajanie ruchu na kolejnych ulicach oraz wyznaczanie alternatywnych zielonych korytarzy komunikacyjnych mają zachęcić wrocławian do bardziej zrównoważonych wyborów komunikacyjnych. Taka jest również przyszłość dużych europejskich miast i ich mieszkańców,

dlatego już teraz zachęcamy młodych wrocławian do dojazdów do szkoły rowerem, na rolkach czy deskorolce w ramach akcji Rowerowy Maj oraz ograniczamy ruch samochodowy na wybranych ulicach w ramach Szkolnej Ulicy – dodaje Urszula Jagielnicka.

Program Europejskiego Tygodnia Zrównoważonego Transportu

Tym razem ETZT będzie miał nieco inne niż zwykle, bardziej społeczne oblicze. Jego organizację powierzono znanym ze współpracy z młodzieżą i ze społecznościami lokalnymi, organizacjom pozarządowym: Stowarzyszeniu Edukacji Krytycznej i Stowarzyszeniu Serce Szczepina.

■ Klinika Rowerowa

We Wrocławiu, podobnie jak w wielu miastach europejskich, coraz częściej spotyka się porzucone (zazwyczaj zepsute) rowery. Część

Kacper zachęca do jazdy na hulajnodze

z nich zgłaszana jest przez mieszkańców jako „wraki” i zabierana przez straż miejską. Trafiają potem do magazynów biura rzeczy znalezionych, a jeśli nie zgłosi się po nie właściciel, to po pół roku stają się własnością miasta. 20 takich rowerów przechodzi właśnie kompleksowy remont pod okiem Maurycego Mischczaka z wrocławskiej Rowerowni. Przekazane zostaną następnie młodzieży z rodzin,

Od 16.09 swoją wędrowkę po mieście rozpocznie wystawa „ROWEREM od zawsze. Przedwojenna rowerowa historia Wrocławia”

które zmagają się z różnymi wyzwaniami i trudnościami.

W akcję zaangażowały się wrocławskie organizacje pozarządowe. – Mówimy o nich „rowery dla kochanych łobuzów” – mówi Paweł Szubart z klubu sportowego i szkoły sztuk walki 23 Evolution. – Jak tylko uporają się z nimi fachowcy z serwisu rowerowego, ładując dziesięć do busa i zawożąc do Młodzieżowego Ośrodka Socjoterapii przy ul. Kieleckiej. Bardzo się tutaj przydadzą, bo wychowawcy ośrodka chcieliby móc zabierać swoich podopiecznych na rowerowe wycieczki. To są wspaniałe, mądre, zaradne dzieciaki, którym do tej pory nie udało się w życiu – dodaje.

Paweł Szubart trenuje młodzież z MOS przy Kieleckiej od 10 lat. Sens tej pracy widzi na każdym kroku. – Jeden z wychowanków MOS-u jest dzisiaj u mnie trenerem. Ułożył sobie życie, ma pracę i pasję. Czasami naprawdę nie trzeba dużo, żeby pomóc młodemu człowiekowi pokonać życiowy zakręt – zaznacza Szubart. I zachęca do podzielenia się nieużywanymi rowerami. – W ramach ETZT organizowana jest zbiórka starych, nieużywanych rowerów. Można je przywieźć do centrum Nowe Łąki przy Traugutta 81 albo do Żłotnickiego Centrum Spotkań przy Wielkopolskiej 7. Tu wszystkie zostaną naprawione i razem z pozostałymi rowerami trafią do młodych ludzi, którzy ze względu na sytuację materialną

po prostu ich nie mają – mówi Paweł Szubart. Niepotrzebne hulajnogi, rowery i inne sprzęty można oddać do Centrum Integracji Mieszkańców Nowe Łąki. – Naprawimy je i oddamy tym, którzy mają w życiu pod górkę – dodaje Kamila Kamińska-Sztark z Centrum Integracji Mieszkańców Nowe Łąki.

Rowerzyści będą mogli skorzystać z bezpłatnej wypożyczalni rowerów

asnego zdrowia

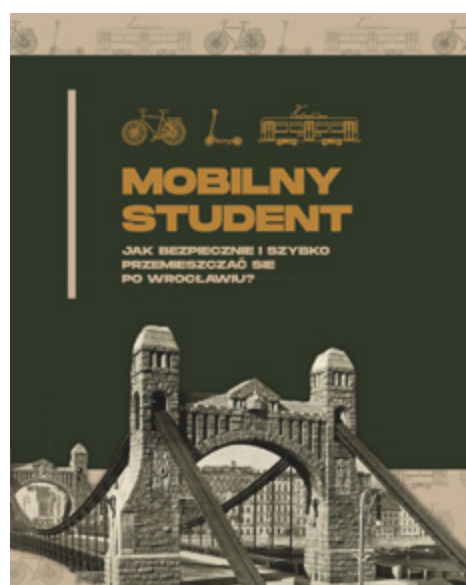

„Przedwojenna rowerowa historia Wrocławia”

BIBLIOTEKA UNIWERSYTECKA WE WROCŁAWIU

wanie) przez cały Europejski Tydzień Zrównoważonego Transportu. Obowiązują zapisy, w formie bonów. Od 13 do 22 września w godzinach 12.00–18.00 można je będzie odebrać ze Złotnickiego Centrum Spotkań przy ul. Wielkopolskiej 7 oraz z Centrum Integracji Mieszkańców, ul. Traugutta 81. Klinika będzie czynna w dniach: 16–19 września na Złotnikach i 20–22 września na Przedmieściu Oławskim.

■ Przewodnik dla studentów

Każdego roku we Wrocławiu uczy się niemal 100 tysięcy studentów. Wielu z nich przyjeżdża tu z innych miast i miejscowości. Wrocławscy kierowcy i pasażerowie komunikacji miejskiej doskonale znają ten moment: 1 października w mieście robi się tłoczniej. W jeszcze trudniejszej sytuacji są jednak żacy, którzy zaczynają dopiero funkcjonować w naszym mieście. Jak poruszać się w miejskim gąszczu, jak zaoszczędzić czas i pieniądze? Odpowiedzi na te pytania udzielić ma przewodnik, opracowywany w ramach tegorocznego ETZT. Opieką merytoryczną objął go Cezary Grochowski, znany wrocławski działacz rowerowy. – Przewodnik nie będzie jednak tylko rowerowy. Dostarczy wskazówek również na temat transportu zbiorowego, miejskich hulajnóg czy sposobów na spędzanie czasu bez konieczności jechania samochodem – wyjaśnia Kamila Kamińska-Sztark.

Publikację „Mobilny student. Jak bezpiecznie i szybko przemieszczać się po Wrocławiu?” w formacie PDF od początku roku akademickiego udostępnią będą prawie wszystkie wrocławskie uczelnie.

■ Bezpiecznie do szkoły

Szczególnie istotne jest tworzenie bezpiecznych warunków na drodze do szkoły. By je zapewnić, w wakacje odnowiono oznakowanie drogowe i przejścia dla pieszych przy

TOMASZ HOŁOD

22 września (środa) przejazdy wrocławską komunikacją miejską będą bezpłatne

122 placówkach edukacyjnych. Oprócz tego w trzech wrocławskich szkołach podstawowych odbędą się specjalne lekcje, podczas których dzieci otrzymają odpowiedzi na pytania: jakie konsekwencje dla nas i dla naszego otoczenia ma sposób, w jaki na co dzień poruszamy się po mieście? Jak docierać do szkoły bezpiecznie i zdrowo? W zajęciach wezmą udział uczniowie klas I–III w SP: nr 24 przy ul. Częstochowskiej (Złotniki), nr 76 przy ul. Wandy (Borek) oraz nr 84 przy ul. Górnickiego (Ołbin). Równoległe te same placówki szkolne będą uczestniczyć w projekcie Szkolna Ulica.

■ Wędrująca wystawa

Organizatorzy ETZT we Wrocławiu przygotowali także nie lada gratkę dla miłośników historii miasta. 16 września o godz. 12.00 przed budynkiem Biblioteki Uniwersyteckiej (Bulwar F. Joliot-Curie 12) swoją wędrowkę po mieście rozpocznie wystawa „ROWEREM od zawsze. Przedwojenna rowerowa historia Wrocławia”. Ponad 30 przedwojennych, niepublikowanych wcześniej zdjęć (wśród nich parady cyklistów, wyścigi rowerowe sprzed 100 lat czy wypożyczalnia rowerów w Rynku)

oglądać będzie można kolejno w kilku punktach miasta, aż do 8 października.

- 23–24.09.2021 – Centrum Integracji Mieszkańców Nowe Łąki (Traugutta 81)
- 25.09.2021 – piknik dla mieszkańców przy Żabiej Ścieżce na Przedmieściu Oławskim
- 26.09–01.10.2021 – Złotnickie Centrum Spotkań (Wielkopolska 7)
- 02.10–03.10.2021 – Stowarzyszenie Serce Szczepina (skwer św. Damiana de Veuster)
- 04.10–05.10.2021 – Centrum Aktywności Tarnogaju (Gazowa 22)
- 06.10–08.10.2021 – Centrum Integracji Mieszkańców Nowe Łąki (Traugutta 81)

Wystawa będzie miała też swoją interaktywną część. Na metalowym kubiku o wymiarach 2,5 na 1,6 metra układane będą rowerowe koła z magnesów, zaprojektowanych przez wrocławską artystkę Patrycję Masny. Projekt ETZT realizowany jest dzięki wsparciu finansowemu Miasta Wrocław.

Maciej Wołodko

„Przedwojenna rowerowa historia Wrocławia”

JERZY WYPYCH

Korzystaj ze zrównoważonej mobilności. Dbaj o zdrowie.

#MobilityWeek

Nasze osiedla

Pchli Targ na Tarnogaju i Księżu

Pchli Targ na Tarnogaju odbywa się cztery razy w roku, tak, by mieszkańcy przed każdym sezonem mieli szansę opróżnić szafy i półki z niepotrzebnych, ale jeszcze użytecznych rzeczy. Edycja jesienna zagości 18.09 przed Szkołą Podstawową nr 9 przy ul. Nyskiej 66. W godz. 10.00-14.00 będzie można po-handlować, powymieniać się albo po prostu oddać komuś swoje bibeloty. 19.09 w godz. 10.00-15.00 podobne wydarzenie odbędzie się na boisku przy ul. Chorzowskiej na Księżu.

Festiwal Roślin na Dąbiu

Rośliny doniczkowe prosto z hodowli, ceny od 5 zł, kwiaty i doniczki małe i duże, jakość wyższa niż w marketach. To wszystko 18 i 19.09 w Zajezdni Dąbie przy ul. Tramwajowej 1-3. Festiwal Roślin odbędzie się w sb. w godz. 8.00-20.00, a w nd. w godz. 8.00-18.00. Wstęp bezpłatny.

Gastro Miasto na Popowicach

Ulubiona kulinarna impreza wrocławian od 17 do 19.09 zagości w Zajezdni Popowice przy ul. Legnickiej 65. Integralną częścią tej odsłony będzie wydarzenie „Historia Kołem się Toczy”. Na poszukiwaczy odkryć kulinarnych będzie czekać 16 namiotów restauracyjnych, a na wielbicieli słodczy i piwa 7 namiotów ze słodkościami i napojami. W pt. wstęp od 17.00 do 22.00, a w sb. i nd. od 12.00 do 20.00. Wejście bezpłatne.

Honorowe Mieszkanki Kuźnik

11.09 podczas Kuźnickiego Święta Chleba tytułem Honorowego Mieszkańca Kuźnik zostały wyróżnione dwie mieszkanki osiedla – wieloletnie dyrektorki Szkoły Podstawowej nr 37 i dawnego Gimnazjum nr 9 – panie Irena Deptuszevska i Krzysztofa Głazowska.

LEŚNICA

Nowy pomysł na targ przy ul. Skoczylasa

Targowisko przy ul. Skoczylasa w Leśnicy zostanie zmodernizowane. Miasto chce, by oprócz stoisk kupieckich było tam miejsce na nową ofertę dla mieszkańców oraz imprezy plenerowe. To kolejny pomysł na ożywienie miejskich bazarów.

Ryneczek Jemiołowa od otwarcia w 2019 r. przyciąga tłumy. Czy uda się to na ul. Skoczylasa?

Miasto chce, by w Leśnicy powstał rynek wzorowany na tym przy ul. Jemiołowej na osiedlu Gajowice. Obok funkcji handlowej takie miejsca są ważne także ze względów społecznych.

Plac targowy przy ul. Skoczylasa wymaga poprawy nie tylko z uwagi na zmieniające się oczekiwania klientów, ale również brak zainteresowania ze strony nowych przedsiębiorców. – Aby poznać bieżącą sytuację targowiska oraz

zaproponować dalsze działania odbyliśmy wiele rozmów z kupcami i Radą Osiedla Leśnica. W lipcu tego roku prowadziliśmy także konsultacje społeczne, z których wynika, że okoliczni mieszkańcy chcą zachowania funkcji han-

dlowej tego miejsca – podkreśla Małgorzata Golak z Biura Rozwoju Gospodarczego UMW. I dodaje, że decyzja, co do skali prac zostanie podjęta po dokładnej analizie i oszacowaniu kosztów.

– Po wyłonieniu w konkursie nowego operatora targowiska wzbogacimy ofertę z uwzględnieniem potrzeb mieszkańców. Dłuższe godziny funkcjonowania, organizacja wydarzeń z partnerami lokalnymi czy wprowadzenie nowej oferty to tylko niektóre z nich – zapewnia Małgorzata Golak.

Osoby lub organizacje, zainteresowane zorganizowaniem placu targowego w Leśnicy w nowej odsłonie, mogą kontaktować się z Biurem Rozwoju Gospodarczego Urzędu Miejskiego Wrocławia, tel. 71 777 78 17 lub 71 777 71 74.

Jarek Ratajczak

CAŁY WROCŁAW

Myślę, więc nie śmieję: posprzątaj okolicę

W trzeci weekend września na całym świecie odbywa się międzynarodowa kampania pn. „Sprzątanie Świata”. Chodzi o to, by poprzez sprzątanie uświadamiać o zagrożeniach, jakie płyną z zaśmiecania Ziemi. Miejska spółka Ekosystem zachęca, aby lokalnie dołączyć się do akcji.

Wszystko zaczęło się 32 lata temu w Australii, a Polska dołączyła w 1994 r. Tegoroczne hasło polskiej edycji brzmi „Myślę, więc nie śmieję”, a głównym koordynatorem jest Fundacja Nasza Ziemia.

Wrocławski Ekosystem chętnym do sprzątania świata przekaże sprzęt potrzebny do zbiórki (worki na różne rodzaje odpadów i rękawice), a po akcji odbierze odpady. Zgłoszenia należy nadsyłać na adres ekosystem@ekosystem.wroc.pl.

W treści wiadomości podaj:

- termin i miejsce sprzątania
- orientacyjną liczbę uczestników

- termin i miejsce odbioru odpadów (do miejsca odbioru musi prowadzić ogólnodostępna droga dojazdowa)
- dane i numer osoby do kontaktu (w przypadku placówki oświatowej nazwę, numer i adres)

Worki i rękawice będą do odbioru w ustalonym terminie w PSZOK-u przy ul. K. Michalczyka 9, który jest czynny od poniedziałku do piątku w godz. 8.00-17.00 oraz w soboty w godz. 8.00-16.00. Aby wziąć udział w kampanii ogólnopolskiej i otrzymać certyfikat, należy zarejestrować swoją akcję na stronie fundacji Nasza Ziemia l.wroclaw.pl/nasza-ziemia.

Agata Zięba

Ubiegłoroczne sprzątanie świata z Fundacją Nasza Ziemia

STRONIE ŚLĄSKIE

Przyjedź tu po zastrzyk endorfin i adrenaliny

Samo położenie Stronia Śląskiego zachęca do odwiedzin. Leży na obszarze Śnieżnickiego Parku Krajobrazowego na wysokości 500-600 metrów nad poziomem morza. W okolicy przenikają się granice aż czterech rezerwatów przyrody: Śnieżnik Kłodzki na szczycie Śnieżnika (1425 m n.p.m.), Puszcza Śnieżnej Białki w okolicy Bielicy, Nowa Morawa oraz Jaskinia Niedźwiedzia w Kletnie. Sprawdź, jak możesz spędzić tam czas.

Dawne przemysłowe miasteczko z hutą szkła, tartakami i kopalnią uranu przeistoczyło się w bazę turystyczno-rekreacyjną. Gmina Stronie Śląskie obfituje w atrakcje.

Pałac Marianny Orańskiej

W samym Stroniu warto zobaczyć rezydencję dawnych właścicieli okolicy. Niewielki dwór stanął w tym miejscu pod koniec XVIII w. W 1838 r. posiadłość kupiła Marianna Orańska. Królowa niemiecka, a wówczas już żona syna króla Prus – Albrechta Pruskiego, bardziej znana jest jako właścicielka pałacu w Kamieńcu Żąbkowickim. Wizyta w Stroniu to kolejna okazja, by poznać jej gust i uznanie dla sztuki architektury. Pałac pod okiem Marianny został rozbudowany i służył jej za letnią siedzibę.

Tu nocują nietoperze, tam spały niedźwiedzie

Okolice Stronia są pełne interesujących miejsc, które trzeba poznać:

- Wapiennik „Łaskawy Kamień” w Starej Morawie. Wybudowany w 1850 r. monumentalny piec do pozyskiwania wapna palonego w technice opracowanej przez amerykańskiego wynalazcę Beniamina Rumforda jest jednym z trzech zachowanych tego typu obiektów w Europie. W latach 70. zrujnowaną budowlę przejął artysta grafik Jacek M. Rybczyński i urządził w niej galerię sztuki.

#odwiedź
DOLNY
ŚLĄSK

Zalew w Starej Morawie przyciąga nie tylko malowniczymi widokami, ale i wakeparkiem

Ostatnią kondygnację wapiennika zajmują nietoperze Podkowce. Można je obserwować za pomocą kamer noktowizyjnych. A uroku całości kompleksowi dodaje otaczający go ogród japoński.

- Jaskinia Niedźwiedzia w Kletnie. Odkryta w latach 60. uchodzi za najładniejszą w Polsce. Wśród odkrytych szczątków zwierząt największą była kość niedźwiedzia jaskiniowego. Turystom udostępniane są dwie trasy: turystyczna (o długości ok. 360 m) i ekstremalna (wymaga wykorzystania specjalistycznego sprzętu). Przed zwiedzaniem należy wcześniej zarezerwować bilet.

- Sztolnia Fluorytowa w dawnej kopalni uranu w Kletnie. W średniowieczu na stoku Żmijowca wydobywano żelazo, srebro i miedź. Po II wojnie doszukano się tam uranu, który wydobywano do 1953 r. i wysyłano do Związku Radzieckiego. Dzisiaj część kopalni jest udostępniana turystom. Niezwykła historia miejsca to jeden jego walor, drugi to okazja na obejrzenie zjawiskowo kolorowych minerałów, m.in. fluorytów, ametystów i kwarców.

W pobliżu Stronia Śląskiego i w samym mieście jest jeszcze wiele innych miejsc, ciekawych i sprzyjających odpoczynkowi. To Stroński Park Aktywności „Jaskinia Niedźwiedzia” (pły-

walnia, kompleks odnowy biologicznej), Muzeum Minerałów w Stroniu Śląskim oraz Muzeum Ziemi w Kletnie i tężnia solankowa.

Aktywnie na Czarnej Górze

Amatorzy aktywnego wypoczynku powinni ruszyć na Czarną Górę. To całoroczny ośrodek górski. W sezonie wiosenno-jesiennym panują tu doskonałe warunki do uprawiania rodzinnej turystyki pieszej i rowerowej. Miejsce upodobali sobie entuzjaści kolarstwa górskiego. Rowerzyści mogą spróbować swoich sił na trasach typu singletrack, na pętli Rudka oraz pętli Stronie. A Bike Park to 12 tras o różnym poziomie zaawansowania z Kids i Skills Arena.

Amatorzy kąpieli, na malowniczo usytuowanym zalewie w Starej Morawie z wakeparkiem, mogą spróbować swoich sił w tzw. wakeboardingu. Zaś zimą do dyspozycji narciarzy są wyciągi w Siennej, w Kamienicy, w Nowym Gierałtowiu, Nowej Morawie i Bielicach. W sumie na pograniczu polsko-czeskim jest około 280 km

oznakowanych i ratrakowanych szlaków do narciarstwa biegowego, z czego blisko 70 km na terenie Gminy Stronie Śląskie.

To nie koniec atrakcji: na szczycie Czarnej Góry turystów wynosi Luxtorpeda – superszybka kolej linowa. Solidny zastrzyk adrenaliny zafundujemy sobie, jeśli skorzystamy z Czarnej Żmii – najdłuższego w Polsce alpine coastera, całorocznego toru saneczkowego. Gdyby tego było mało, to możemy zdecydować się na kolejne mocne wrażenia, bowiem gmina Stronie Śląskie to również raj dla paralotniarzy, którzy mogą startować ze szczytu Czarnej Góry (1205 m n.p.m.).

Jak dojechać?

Z Wrocławia do Stronia Śląskiego jest ok. 115 km. Samochodem dojedziemy na miejsce w 2 godziny. Najszybciej – kierując się na drogę krajową nr 8 w stronę Kłodzka.

Redakcja

Dariusz Chromiec,
prezydent Stronia Śląskiego

Jeśli chcielibyście poznać liczne atrakcje turystyczne, cenicie wypoczynek blisko przyrody, lubicie górskie wyzwania lub szukacie górskiej lokalizacji do prowadzenia działalności gospodarczej – serdecznie zapraszam do Stronia Śląskiego. Tutaj życie ma inne tempo, oddycha się głębiej, myśli spokojniej! Zachęcam również Państwa do korzystania ze strony internetowej stronie.pl poświęconej prezentacji walorów gminy oraz aktualnym wydarzeniom z jej życia.

Dla mieszkańca

Piknik z nagrodami dla całej rodziny.

Nie przegap soboty z Zielonym Wrocławiem

Przyjdź w sobotę (25 września) na zielony piknik przy Żabiej Ścieżce na Przedmieściu Oławskim i spędź czas na grach, zabawach, konkursach z cennymi nagrodami i poznawaniu wrocławskiego środowiska naturalnego razem z Departamentem Zrównoważonego Rozwoju Urzędu Miejskiego Wrocławia oraz partnerami wydarzenia: Hydropolis, Strażą Miejską, ZZM, Ekosystemem, Fundacją OnWater, Stowarzyszeniem Edukacji Krytycznej.

Miejsce wydarzenia wybrano nie bez powodu, spotykamy się bowiem na niedawno zrewitalizowanym wybrzeżu Oławy. Tematem przewodnim wydarzenia będzie „Zielony Wrocław”, czyli szereg działań i inicjatyw środowiskowych, które nas otaczają, oraz te, w które możemy się zaangażować. Impreza rozpoczyna się o godz. 12.00 i potrwa do godz. 17.00. Organizatorzy przygotowali wiele ciekawych i nietypowych zabaw, takich jak bieg z wiadrzem węgla przez przeszkody, zielone koło fortuny z nagrodami czy warsztaty naukowe z Hydropolis. Ale to tylko część atrakcji, które czekają na wrocławian na Przedmieściu Oławskim.

Odwiedź Szopa i odbierz skrzydłokwiat

500 skrzydłokwiatów trafi do wrocławian, którzy w sobotę (25 września) odwiedzą bulwar nad Oławą na tyłach dawnego szpitala im. Marciniaka przy ul. Traugutta. Aby odebrać ozdobną roślinę, trzeba spełnić jeden z 2 warunków – przynieść ze sobą elektroodpady, czyli np. stary niedziałający telefon, zepsuty telewizor, toster lub wykazać się wiedzą na temat ochrony środowiska. Warto odebrać nową roślinkę, która nie dość, że będzie ozdobą naszego domu, to jeszcze poprawi jakość powietrza, którym oddychamy. Na wszystkich chętnych

będą czekać duże – 40-cm okazy skrzydłokwiatów.

– Zależy nam, żeby wydarzenie było nie tylko piknikiem, gdzie można się dobrze bawić i odpoczywać, ale przede wszystkim chcemy, aby mieszkańcy poznali zielone projekty realizowane przez miasto – wyjaśnia Katarzyna Szymczak-Pomianowska, dyrektor Departamentu Zrównoważonego Rozwoju UM Wrocławia. I dodaje, że część atrakcji jest tak pomyślana, by w zabawny sposób pokazać realizowane projekty.

Na stoisku programu Zmień Piec, poza możliwością rozmowy z doradcami energetycznymi i otrzymaniem roślin za elektroodpady, będzie można spróbować swoich sił w spacerze z wiadrkami węgla przez przeszkody. – Choć może to wydawać się zabawne, to właśnie

Podczas wydarzenia oprócz gier i zabaw będzie można zgłębić tajniki zielonych projektów miejskich

brak potrzeby noszenia węgla jest podawany przez mieszkańców, jako jeden z największych plusów wymiany kopciuchów – mówi dyrektor Szymczak-Pomianowska.

Koło fortuny z nagrodami

W trakcie pikniku będzie można przekonać się samemu, jak po-

wstają Odnawialne Źródła Energii (OZE). Organizatorzy przewidzieli możliwość zrobienia soku przy pomocy blendera rowerowego czy wyścigów po torze samochodzikami wielkości pudełka zapalek, które będą napędzane siłą ludzkich mięśni. Na stoisku Hydropolis będzie można wziąć udział w warsztatach i zobaczyć ciekawe eksperymenty z wykorzystaniem wody. Nie zabraknie również stoiska Wrocławskiej Kranówki. Twórcy kampanii informacyjnej „Dziki w mieście” będą zachęcać wrocławian do poznania odgłosów, jakie wydają dzikie zwierzęta mieszkające w stolicy Dolnego Śląska. Na odwiedzających piknik będzie czekać też zielone koło fortuny – kręcąc nim, wylosujemy zadanie, za którego wykonanie czekają liczne nagrody: zielone elementy ubioru: skarpetki, koszulki, blu-

zy, parasolki Złap deszcz, miejskie gadżety. Wszyscy uczestnicy wydarzenia będą mogli wziąć także udział w zabawie o nagrody specjalne, związane ze zrównoważonym transportem: hulajnogą elektryczną, składanym rowerem oraz zegarkiem sportowym.

Więcej zieleni we Wrocławiu

Miejsce pikniku nie zostało wybrane przypadkowo – ma ono związek z najnowszym projektem, który realizuje „Zielony Departament” we wrocławskim magistracie, czyli Planem Zazieleniania Wrocławia. Plan ten zbierze wszystkie działania, które będą prowadziły do zwiększania ilości i różnorodności zieleni w mieście, przede wszystkim poprzez jej ochronę i utrzymanie, ale też realizację nowych nasadzeń czy zaangażowanie różnych grup oraz pojedynczych mieszkańców w zazielenianie miasta.

Jego zadaniem jest realizacja celu wynikającego z dyrektywy unijnej, a bulwary nad Oławą są świetnym przykładem takiego terenu, który wcześniej zaniedbany i rzadko uczęszczany, po rewitalizacji jest jednym z ulubionych miejsc spacerów i spotkań dla mieszkańców Przedmieścia Oławskiego.

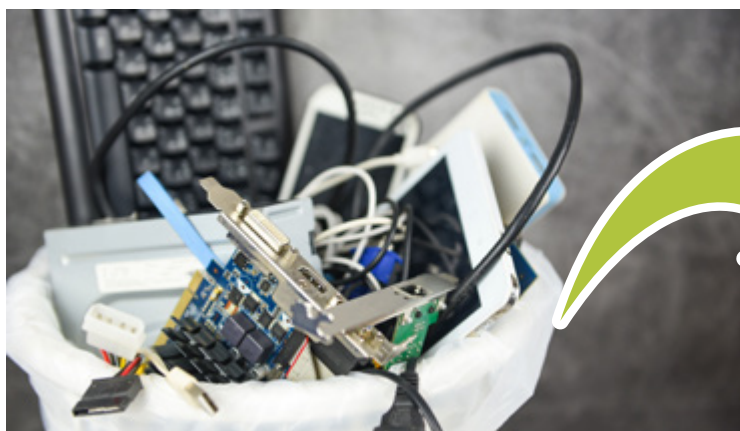
SOBOTA Z ZIEŁONYM WROCŁAWIEM

Data: 25.09.2021 Start: 12.00
Miejsce: Bulwar przy Żabiej Ścieżce

ATRAKcje

- Skrzydłokwiaty za elektroodpady (start godz. 13.00)
- Konkursy z cennymi nagrodami
- Spacer z wiadrkami węgla przez przeszkody
- Pokazy naukowe Centrum Edukacji Ekologicznej Hydropolis

- Interaktywna wystawa Rowerowy od zawsze
- Stoisko z Wrocławską Kranówką
- Warsztaty recyklingowe
- Dzikie w mieście konkurs „Czyj to odgłos”
- Znakowanie ekologicznych toreb metodą sitodruku
- Tworzenie małych łódek
- Występy cyrkowców
- Warsztaty tworzenia breloków za pomocą węzłów żeglarskich
- Swap roślin
- Strefa sportowa
- Konkursy z nagrodami

Przynieś na piknik elektroodpady i wymień je na skrzydłokwiat, który poprawi jakość powietrza w twoim mieszkaniu

Redakcja

My wrocławianie

Taekwon-do uprawia dla adrenaliny, nad Odrę idzie odpocząć i zobaczyć się ze znajomymi... okazami

„Wybierz pracę, którą kochasz, a nie przepracujesz ani jednego dnia w życiu”. Wrocławianin Kacper Wołęjszo zgodnie z myślą Konfucjusza oddaje się dwóm pasjom – zawodowo i pozazawodowo. Pracuje w sklepie wędkarskim Krokodyl przy ul. Tęczowej. Wywodzi się z Wrocławskiego Sportowego Klubu Taekwon-do. Trener metody stójkowej. Jako zawodnik stoczył wiele pojedynków w formule TKD. Od zawsze wycisza się nad wodą. Poznajcie TKD Fisha.

Okazuje się, że nie każdy wędkarz musi nosić sarmackiego węża pod czapczką typu żółwik i przekonować wszystkich, że „szczupak jest królem wód, tak jak lew jest królem dżungli”. – Ja mam sentyment do okonia, bo to była pierwsza ryba, którą jako pięciolatek złapałem z dziadkiem w Zgorzelcu – uśmiecha się Kacper Wołęjszo, którego spotykamy na Wyspie Słodowej. Zna, oczywiście, cytaty z filmu Michała Tylki „Fanatyk” z Piotrem Cyrwusem w roli ojca-maniaka rybołówstwa śródlądowego.

➤ Nie wolno łowić ryb w pobliżu zapór i tam.

On w ryby wkręcił się przez dziadka, u którego spędzał za dzieciaka część każdych wakacji. Ale też od zawsze lubił zwierzęta i hodował w domu wszystko: od chomików przez papużkę po gekony. Sklep, w którym zaopatrywał się w karmy dla swojej menażerii, nazywał się zoologiczno-wędkarski, więc tam też kupował akcesoria do łowienia ryb.

Jak za mała, to do wody

Zrobił Kartę wędkarską, jak miał 10 lat, żeby dowiedzieć się, jakie są okresy i wymiary ochronne dla poszczególnych gatunków. – W każdym roku mogą być inne, ale np. w tym sandacza i suma nie można łowić od 1 stycznia do 1 czerwca, okonia – do 15 cm długości, szczupaka – do 50 cm – wylicza. Jeśli więc złapie się mniejszą sztukę, trzeba ją z powrotem wypuścić do wody. – Ja wypuszczam wszystkie – zaznacza Kacper. Wyciąga, ogląda, robi zdjęcie na

pamiętkę i chlup – zwraca wolność jak rybak złotej rybce. Żeby zrobić jak najmniejszą krzywdę zwierzęciu, używa haczyków bez zadziórów, dezynfekuje ranę płynem do odkażania, a siatkę, w której chwilę trzyma okaz, by nie zwiął z trawy do wody, nie ma supełków – żeby ryba nie wytarła sobie śluzu z ciała i potem nie zachorowała na grzybicę.

Czasem udaje mu się złowić ten sam okaz kilka razy. – Większe są charakterystyczne, bo np. brakuje im kilku łusek – opowiada. Dlatego ma nadzieję na ponowne spotkanie za kilka lat z sumem, który mieszka w Odrze pod mostem Milenijnym. Sumy mogą żyć nawet 80 lat.

Dno z drugim dnem

Skąd wie, w którym miejscu zarzucić wędkę? – Tylko na dwie rzeczy nie mamy wpływu: jakiej wielkości ryba skusi się na naszą przynętę i czy będzie wystarczająco głodna, żeby się nią w ogóle zainteresować – zaznacza TKD Fish. Pod wodą trwa walka o przetrwanie.

– Wrocławskim rybom hałas nie przeszkadza – zapewnia Kacper Wołęjszo z koła PZW Krokodyl

Gatunki spokojnego żeru, żywiące się roślinami, muszą uważać, by nie zainteresować sobą drapieżnego towarzystwa. Dlatego w warunkach miejskich, ryb można spodziewać się np. pod mostami. Tam po budowie część dna przy filarach jest wyżej, część niżej, robią się zakamarki, gdzie można się ukryć albo ogrzać. – Zabronione jest łowienie w pobliżu budowli hydrotechnicznych, takich jak tamy, bo tam woda jest spiętrzona, ma dużo tlenu – ryb jest tam tak dużo, że można je wyciągać rękami – tłumaczy Kacper.

On z Odry w pobliżu Wyspy Słodowej wyciąga klenie, jazie i bolenie. Szczupaki żyją w kanale żegludowym Odry na Sępolnie. W Odrze z wizytą pojawia się nawet łosoś. – Osobiście nie złowiłem,

ale wiem, że bywa – zaznacza Kacper. Podobnie rzecz się ma z węgorzem. W Odrze można się doliczyć aż 100 gatunków ryb.

Anna Aleksandrowicz

Karta wędkarska to dokument, który uprawnia do łowienia ryb w Polsce. Żeby ją wyrobić, trzeba mieć co najmniej 14 lat. Dostaje się ją dożywotnio po zdaniu komisijnego egzaminu z przepisów dotyczących wędkowania.

www.kartawedkarska.pl

1,5 m i 25 lat - oto sum - rówieśnik TKD Fisha. Pływa w Odrze pod jednym z mostów

Wrocławskie pokolenia

Z Kresów ocalone: przekaz pamiątki

Muzeum Narodowe w Lublinie zaprasza mieszkańców Wrocławia i Dolnego Śląska do wzięcia udziału w akcji „Z Kresów ocalone” prowadzonej przez swój oddział – Muzeum Ziemi Wschodnich Dawnej Rzeczypospolitej. Zbiórka pamiątek i opowieści kresowych będzie prowadzona w dniach 16-19.09 w Zakładzie Narodowym im. Ossolińskich, pl. Biskupa Nankiera 17 (budynek Starej Plebanii, I p.). W czwartek można przyjść w godz. 14.00-18.00, w pt. i w sb. w godz. 9.00-18.00, a w nd. w godz. 9.00-12.00. Istnieje możliwość umówienia się na konkretną godzinę pod numerem telefonu 726 022 100 lub mejlem: zbioraka@mnwl.pl.

Pamiątki będą przyjmowane w formie darowizny, wszystkie potrzebne formularze będą dostępne na miejscu. Muzeum zapewnia, że wszystkie darowane przedmioty zostaną otoczone opieką i będą przechowywane w warunkach, które pozwolą uchronić je przed zniszczeniem. Natomiast zarejestrowane opowieści dadzą niepowtarzalną okazję ocalenia autentycznych, indywidualnych wspomnień. Akcja została objęta honorowym patronatem Ministra Kultury, Dziedzictwa Narodowego i Sportu. Więcej na www.mnwl.pl.

Dolnośląski Festiwal Nauki cały online

Już niebawem rozpocznie się XXIV Dolnośląski Festiwal Nauki. Tegoroczna edycja w całości odbędzie się online. Zajęcia, prelekcje i warsztaty potrwać we Wrocławiu od 17 do 22 września, a na Dolnym Śląsku od 21 do 29 października.

Pierwsze zestawy do trenowania z fantomami już zostały przekazane uczestnikom kursu

Do grona współorganizatorów festiwalu dołączyło Wrocławskie Centrum Rozwoju Społecznego, które zaproponowało zajęcia z zakresu cyberbezpieczeństwa, pierwszej pomocy oraz historii sportu.

Cyberbezpieczeństwo

O bezpieczeństwie w sieci wnuczkom i dziadkowie będą mogli poroz-

mawiać podczas warsztatu „Senior i nastolatek: wymiana doświadczeń z cyfrowego świata” (20.09). 21.09 odbędzie się webinar „Nowe technologie w pandemii – co nam pomaga, co szkodzi?”, a 22.09 webinar „Stwórz własnego fake newsa i go obal!”. Oba dla uczniów. Zapisy drogą mailową: martyna.wilk@wcrs.pl. 17.09 odbędzie się także spotkanie z wolontariuszami IT.

Pierwsza pomoc

Specjalnie z myślą o nastolatkach przygotowano też interaktywne kursy Wrocławskiej Akademii Pierwszej Pomocy z fantomami. Każdy uczestnik ma wypożyczony bezpłatnie do domu zestaw trenin-

gowy, z którego korzysta podczas zajęć prowadzonych na platformie Korbank. Szkolenia odbędą się 17 i 21.09. Dla dorosłych przygotowano webinary: „Choroby cywilizacyjne – jak sobie z nimi radzić” (23.09) i „Sytuacje nagłe, jak pomagać skutecznie” (21.09). Na kanale WCRS „W rozwoju” będzie można posłuchać także nowych podcastów: „Jak skutecznie wzywać pierwszą pomoc”, „Wypadki komunikacyjne”, „Alergia – czy może być groźna?” i rozmowy z ratownikiem.

Historia wrocławskiego sportu

Cykl quizów z wiedzy o wrocławskim sporcie to propozycja dla drużyn rodzinnych czy przyjacielskich. Pierwsze spotkanie (17.09) poświęcone będzie sportom, które uprawiali mieszkańcy Breslau. Drugie – rozgrywkom powojennym (20.09), a trzecie – sportom nietypowym i nieolimpijskim (21.09).

Szczegóły programu i formularze zapisu na wcrs.wroclaw.pl.

Agata Zięba

[Program festiwalu](#) www.festiwal.wroc.pl

Psia miłość przez internet – adoptuj przez aplikację

Wrocławscy licealiści stworzyli bezpłatną aplikację do adopcji psów. Befriend pozwala sprawdzić, w którym schronisku czeka na ciebie twój wymarzony pies – wystarczy zaznaczyć określone cechy czworonoga. Aplikacja została wyróżniona na ogólnopolskiej olimpiadzie Zwolnieni z Teorii.

Marcin Mularczyk – współtwórca Befriend z przyjacielem

Aplikacja Befriend powstała cztery miesiące temu, a do tej pory za jej pośrednictwem nowy dom znalazło ponad 20 psów przebywających w schroniskach. Jej twórcy porównują ją do popularnego portalu randkowego.

– Stworzyliśmy aplikację z miłości do zwierząt. Sam mam psa ze schroniska i wiem, że niełatwo znaleźć odpowiedniego czworonożnego przyjaciela. Nasza aplikacja pozwala na wygodne „przeglądanie” psów ze schronisk w całej Polsce bez wychodzenia z domu. Krótko mówiąc, w jednym miejscu prezentujemy setki psików czekających na adopcję – mówi Janek Dziewoński współtwórca aplikacji.

Jak to działa?

Wystarczy w programie określić: rasę, płęć, wzrost, wiek, kolor sierści, a nawet to, czy nasze zwierzę ma być przyjazne dla dzieci. Następnie wybrać z listy czworonogów spełniających nasze kryteria, tego wyjątkowego.

Aplikacja Befriend ma już setki użytkowników. Coraz więcej schronisk zgłasza się i dodaje zdjęcia swoich podopiecznych. – Na początku sami dzwoniłiśmy do schronisk i różnych organizacji, oferując dołączenie do naszej aplikacji. Teraz coraz częściej tego typu placówki zgłaszają się do nas same. To nas bardzo cieszy, bo oznacza, że zapotrzebowanie na

tego typu usługę jest duże – podkreśla Filip Freta, współtwórca Befriend. W samym Wrocławiu w schronisku przy ul. Ślazowej jest ok. 120 psów czekających na nowy dom.

Gdzie pobrać?

Aplikacja Befriend została wyróżniona na ogólnopolskiej olimpiadzie Zwolnieni z Teorii zwyciężając w kategorii „Złoty wilk” – projekt technologiczny. Program licealistów można bezpłatnie pobrać z Google Play oraz Apple Store. Młodzi wrocławianie już myślą o tym, by w przyszłości poszerzyć go o adopcję kotów.

Monika Dubec

Premiery teatralne na początek sezonu

Po wakacyjnej przerwie wrocławskie teatry znów zapraszają w swoje progi i kuszą premierami. Jakimi? Odpowiadamy.

Teatr Polski – „**Lot nad kukłowym gniazdem**” (premiery 10.09)
Cezary Iber reżyseruje sztukę Dale’a Wassermanna na podstawie słynnej powieści Kena Keseya. W roli Randle’a Patricka McMurphy’ego Piotr Łukaszczyk, na co dzień aktor Wrocławskiego Teatru Współczesnego. Spektakl dla osób powyżej 16. roku życia. Więcej na www.teatrpolski.wroc.pl.

Wrocławski Teatr Pantomimy/Instytut Grotowskiego – „**Mów o sobie, tylko o sobie**” (premiery 17.09)
W Centrum Sztuk Performatywnych Piekarnia przedstawienie w reżyserii Darii Kopiec, dla którego inspiracją było opowiadanie Tadeusza Różewicza „Grzech”. To próba odpowiedzi na pytania, jak radzimy sobie z emocjami, złością, wściekłością, słabościami. Więcej na pantomima.wroc.pl i grotowski-institute.pl.

Wrocławski Teatr Komedia – „**Judy. Na końcu tęczy**” (premiery 19.09)
Wojciech Dąbrowski wyreżyserował sztukę Petera Quiltera o ostatnich tygodniach życia Judy Garland, legendy Hollywood, aktorki, a przede wszystkim słynnej

piosenkarki, która zmarła mając zaledwie 47 lat. W roli tytułowej Justyna Szafran, na co dzień aktorka wrocławskiego Capitolu. Piosenki w aranżach Bartosza Pernala i w tłumaczeniu Michała Rusinka. Nie zabraknie największych szlagierów. Więcej na teatrkomedia.com.

Wrocławski Teatr Lalek – „**Lalka Kafki**” (premiery 25.09)
Czeski reżyser i scenograf Marek Zákostelecký przygotowuje spektakl dla dzieci od 6. roku życia o spotkaniu słynnego pisarza Franza Kafki z kilkuletnią Klarą, która w parku zgubiła swoją lalkę. Nie wiemy, czy historia, którą obejrzymy na scenie WTL, jest prawdziwa, ale może się okazać wspaniałym sposobem na przedstawienie najmłodszej publiczności postaci Franza Kafki i jego niezwykłej spuścizny. Więcej na www.teatrlalek.wroclaw.pl.

Teatr Muzyczny Capitol – „**Różewiczowskie Jam Session**” (2-3.10)
Jesienią nie będzie wprawdzie premiery, ale Capitol wpisze się wyjątkowo ciekawie w program obchodów 100. rocznicy urodzin Tadeusza Różewicza. Od południa 2.10 do południa 3.10 na podwórku

Justyna Szafran jako Judy Garland w spektaklu Teatru Komedia

planowany jest całodobowy koncert, podczas którego 48 aktorów oraz 52 instrumentalistów wykona utwory związanego przez lata z Wrocławiem poety i dramaturga. Więcej na www.teatr-capitol.pl.

Wrocławski Teatr Współczesny – „**Zawsze Różewicz**” (4-9.10)
Rocznice urodzin poety świętuje

także Wrocławski Teatr Współczesny. Trwają właśnie próby do pięciu wydarzeń performatywnych opartych na twórczości Różewicza. Przed południem pokazy i warsztaty dla młodzieży, po południu dla wszystkich. Więcej na www.wteatrw.pl.

Magdalena Talik

Nowe godziny otwarcia MBP

Od 1.09 Miejska Biblioteka Publiczna wraca do stałych zasad wypożyczania i wydłuża godziny otwarcia filii do 19.00. W soboty będzie działać 17 filii w godzinach 9.00–15.00. Przed wejściem do biblioteki nadal należy ubrać maseczkę ochronną i zdezynfekować ręce. Jednorazowo można wypożyczyć pięć książek i pięć mediów. Limit na wszystkie filie to 15 wypożyczeń. Książki można wypożyczyć na 30 dni, a media na pięć dni. Nadal nieczynna jest filia 41. Godziny otwarcia wybranej filii można sprawdzić na www.biblioteka.wroc.pl.

Kuźniarowi w 90. urodziny

We wrocławskim Muzeum Teatru im. Henryka Tomaszewskiego przy pl. Wolności 7a (oddział Muzeum Miejskiego Wrocławia) od 4.09 do 3.10 można oglądać wystawę „Autografy”. Prezentowane są na niej zdjęcia z kolekcji Wrocławskiego Towarzystwa Przyjaciół Teatru. A wszystko z okazji 90. urodzin Zdzisława Kuźniara – znakomitego aktora teatralnego i filmowego, który od 60 lat związany jest z Wrocławskim Teatrem Współczesnym. Więcej na muzeum.miejskie.wroclaw.pl.

Literacka nagroda Angelus 2021: finaliści

Nagroda Europy Środkowej Angelus: siedem finałowych książek

Jury wybrało 7 książek, które powalczą o Literacką Nagrodę Europy Środkowej Angelus. Finaliści otrzymają po 5 tys. zł, nagrodą główną jest statuetka autorstwa Ewy Rossano oraz 150 tys. zł, a dla tłumacza 40 tys. zł. Gala odbędzie się 16 października.

Do tegorocznej nagrody zakwalifikowano 143 książki. Jury pod przewodnictwem Mykoły Riabczuka wyselekcjonowało siedem:

- Kateryna Babkina, *Nikt tak nie tańczył, jak mój dziadek*, tłum. Bohdan Zadura, Warsztaty Kultury (Ukraina)
- Petro Jacenko, *Magnetyzm*, tłum. Marcin Gaczkowski, Wydawnictwo Warstwy (Ukraina)
- Michał Komar, *Skrywane*, Czuły Barbarzyńca Press (Polska)
- Siergiej Lebediew, *Debiutant*, tłum. Grzegorz Szymczak,

Wydawnictwo Claroscuro (Rosja)

- Sigita Parulskis, *Ciemność i partnerzy*, tłum. Izabela Korybut-Daszkiewicz, Wydawnictwo Czarne (Litwa)
- Wołodmyr Rafiejenko, *Najdłuższe czasy*, tłum. Anna Ursulenko i Marcin Gaczkowski, Wydawnictwo Kolegium Europy Wschodniej (Ukraina)
- Mirosław Tryczyk, *Drzazga. Kłamstwa silniejsze niż śmierć*, Wydawnictwo Znak Literanova (Polska)

Magdalena Talik

Charytatywna aukcja sztuki

Niegaleria przy ul. Tęczowej 1 zaprasza na aukcję sztuki pn. Aukcja Próżności. Organizatorki wydarzenia chcą pomóc w budowie ośrodka dla Dolnośląskiego Stowarzyszenia na rzecz Autyzmu „Miejsce na ziemi” przy ul. Morawskiej 14a we Wrocławiu. Aukcję postanowili wesprzeć ludzie o wielkich sercach, do wylicytowania będzie ponad 30 prac od artystów z całej Polski. Aukcja odbędzie się 18.09 o godz. 19.00. Organizatorkami są Milena Tyczyńska i Kasia Miernik. Szczegóły w wydarzeniu na facebooku: l.wroclaw.pl/aukcja-sztuki.

Dla obcokrajowca

У Вроцлаві буде нова школа та дитячий садок для 1200 осіб

Розпочався процес будови нового великого навчального закладу у Вроцлаві. Оголошено конкурс на будівництво шкільного та дошкільного навчального закладу, що знаходиться на вул. Звиценжській у районі Партинице. До нового навчального закладу діти підуть у 2025 році.

Об'єкт будуватиметься на ділянці 3,31 гектарів, а корисна площа шкільного й дошкільного навчального закладу становитиме 11 000 кв. метрів. У рамках цього проекту побудують: школу, у якій навчатиметься 1000 дітей, а також дитячий садок із 8 групами для 200 малят. Там розмістять:

- 42 навчальні приміщення (включаючи спеціалізовані кабінети та майстерні);
- 3 спортивні зали (великий,

площею 800–900 кв. м, малий, площею 300 кв. м, а також зал для лікувальної фізкультури площею 100 кв. м);

- 5 кімнат для позакласних занять;
- бібліотеку із мультимедіа та читальним залом;
- кабінети, зокрема: логопедичний, стоматологічний, кабінет психолога;
- вузол громадського харчування з їдальнею;

- приміщення дирекції та для адміністративного корпусу, господарські та технічні приміщення.

У дитячому садку буде 8 груп. Там будуть санвузли, а також зал для занять спортом і для відпочинку площею близько 100 кв. метрів. Поруч із об'єктом планують побудувати й облаштувати:

- багатofункційний спортивний майданчик;
- футбольне поле;

- стометрову бігову доріжку;
- місце для стрибків у довжину;
- 4 дитячі майданчики (по 2 для учнів школи та дошкільнят).

Побудують дорогу, якою можна буде під'їхати до навчального закладу (з боку вул. Звицен-

жської). З боку вул. Агрестової буде пішохідний перехід та велосипедна доріжка. Будуть тротуари та автостоянка. Інвестор піклуватиметься про озеленення, а також використає новітні екологічні рішення (це стосується постачання електроенергії, обігріву чи використання води з опадів).

New school and kindergarten for 1,200 pupils to be built in Wrocław

The construction process of a new huge educational investment in Wrocław has started. A competition has been announced for the construction of a school & kindergarten complex at ul. Zwycięska at Partynice. Children will start attending the new facility in 2025.

The building will be erected on a plot of 3.31 ha, and the usable area of the school & kindergarten complex will be ca. 11,000 sq. m. The investment will involve the construction of a school for 1,000 children and an eight-division kindergarten for 200 preschoolers. The facility will include:

- 42 classrooms, including workshops;
- three gyms (a large gym of 800–900 sq. m., a small gym of 300 sq. m. and a corrective exercise gym of 100 sq. m.);
- five school daycare rooms;
- a multimedia library with a reading room;

- a speech therapist's, dentist's and psychologist's and other experts' rooms;
- a catering unit with a dining room;
- administrative, storage and technical rooms;

The kindergarten will include eight divisions and a recreation room (ca. 100 sq. m.). The facility

will be accompanied by:

- a multifunctional playing field;
- a football field;
- a 100-metre running track;
- a long jump;
- four playgrounds (two for schoolchildren and two for preschoolers).

An access road from ul. Zwycięstwa and a pedestrian and cycling route from ul. Agrestowa will be built. Pavements and parking places will be created. The investor will ensure the presence of greenery and will use ecological solutions for the supply of power and heat sources or the management of precipitation waters.

Prices of public transport tickets from 1st Sep 2021

From 1st September 2021, prices of single tickets and time tickets in public transport vehicles return to the January 2021 tariff. Prices of season tickets do not change, and a new Our Wrocław Railway ticket is introduced. Students not older than 21 and seniors are still entitled to travel by public transport for free. The prices were determined by city councillors during a session of the City Council.

How much for a ticket?

From 1st September 2021, we will pay 4.60 PLN for single tickets, and a 15-minute ticket will cost 3.20 PLN (it is the cheapest ticket in the Wrocław offer). Have you got an old ticket? Do not throw it away. Single tickets and time tickets from the cheaper tariff remain valid, but a supplementary fee has to be paid up to the price valid from 1st September.

Unpunched single and time tickets may also be returned. Prices of name and bearer season tickets do not change.

Cheaper with Our Wrocław

For inhabitants of Wrocław who regularly travel by public transport and settle their income tax in Wrocław, the most favourable option is a name season ticket in the Our Wrocław program. Ticket prices have not been changed even with the January tariff

here. For example, a 7-day normal ticket for all lines costs 30 PLN, and a monthly ticket for two lines costs 60 PLN.

Our Wrocław Railway tickets are also available from September. It is a monthly name ticket entitling passengers to travel by all public transport lines. If you have a monthly ticket for rail travels, travelling by Wrocław trams and buses will cost 1 PLN per month.

„Tanie Granie” – miasto wspiera kluby

„Tanie Granie” to miejski program wspierający wrocławskie drużyny halowe, dzięki któremu mogą zaprezentować się szerokiej publiczności, rozgrywając swoje mecze w hali Orbita. W nowym sezonie w obiekcie przy ul. Wejherowskiej zobaczymy oba zespoły siatkarskie, koszykarzy oraz piłkarzy ręcznych.

– Wrocław zasługuje na najlepsze emocje sportowe i chcemy, żeby jak najwięcej wrocławian mogło ich doświadczać. Dlatego, jako miasto, kolejny raz pokryjemy koszty występów w Orbicie drużyn, które przyciągną na swoje mecze największą widownię – powiedział na konferencji prasowej Piotr Mazur, dyrektor Biura Sportu i Rekreacji UMW. Operatorem programu jest Młodzieżowe Centrum Sportu Wrocław.

– Dzięki Taniemu Graniu i występom w jednym obiekcie kluby mogą także wspólnie ustalać terminy swoich meczów, tak żeby nie kolidowały one ze sobą. Trzymam kciuki za sukcesy

W Orbicie w tym sezonie wystąpią Volley i Gwardia Wrocław oraz koszykarze i piłkarze ręczni Śląska

w nadchodzącym sezonie – dodał Mazur.

– Start nowego sezonu w Orbicie to dobra wiadomość, bo po długiej przerwie, spowodowanej pandemią, rozpoczniemy go wspólnie z kibicami – poinformował Dariusz Kowalczyk, prezes WCT Spartan sp. z o.o., zarządcy i gospodarza hali Orbita.

Sezon rozgrywkowy 2021/2022 rozpoczyna się we wrześniu i potrwa do późnej wiosny.

– Miasto to jeden z naszych najważniejszych partnerów. Jestem pewien, że kibiców czeka kolejny rok wspaniałych sportowych emocji – tym bardziej że do stolicy Dolnego Śląska zawitają prestiżowe rozgrywki 7DAYS EuroCup – zapowiedział Michał Lizak, prezes koszykarskiego Śląska.

W hali Orbita przed nowym sezonem pojawią się także fotele, niczym z luksusowego autokaru. Będą pełniły funkcję wygodnej ławki rezerwowych dla zawodników

wrocławskich drużyn. Przekazało je MPK Wrocław.

– MPK kocha sport. Dlatego bardzo cieszymy się, że zawodnikom wrocławskich drużyn możemy, dosłownie i w przenośni, zapewnić oparcie. Liczymy, że na tak wygodnych fotelach będą mogli się skutecznie zregenerować przed walką o zwycięstwo – podkreślił prezes MPK Wrocław Krzysztof Balawejder.

Bartosz Moch

Wrocławskie święto siatkówki

16 września na pewno przejdzie do historii wrocławskiej siatkówki. To właśnie na ten dzień zaplanowano mecz o puchar prezydenta Wrocławia, w którym zmierzą się ze sobą miejscowa Gwardia i Skra Bełchatów. Udział w wydarzeniu, które będzie obfitowało w wiele atrakcji, jest bezpłatny. Główną atrakcją wieczoru zaplanowano na godz. 20.00.

Pandemia koronawirusa sprawiła, że fani wrocławskiej siatkówki długo nie mogli pojawić się na trybunach. Włodarze klubu chcą jednak, by ich powrót do hali Orbita był zapamiętany na długo, dlatego zorganizowali mecz o puchar

prezydenta Jacka Sutryka, w którym Gwardziści o triumf powalczą z utytułowaną Skrą Bełchatów.

– To święto ma dla nas ogromne znaczenie i będzie doskonałą okazją do przywitania wrocław-

skich fanów po blisko 1,5-letniej przerwie. W tym czasie w naszej drużynie doszło do wielu zmian kadrowych, które mają nam pozwolić na walkę o najwyższe cele. A przecież, pierwsze wrażenie robi się tylko raz – mówi Łukasz Tobys, prezes Gwardii Wrocław.

Próba sił z 9-krotnym mistrzem Polski, który aspiruje do kolejnego tytułu, to doskonały sprawdzian przed realizacją celu, jaki stawia sobie klub ze stolicy Dolnego Śląska – awansu do PlusLigi. Co ciekawe, obie ekipy zmierzą się ze sobą na dwóch płaszczyznach.

– Punktualnie o 17.00 odbędzie się mecz juniorów, a o 20.00 główna atrakcja wieczoru, a więc starcie pierwszych drużyn – dodaje Tobys.

30 minut przed pojedynkiem Gwardii ze Skrą odbędzie się także oficjalna prezentacja wrocławskiej ekipy, a w trakcie całego siatkarskiego święta nie zabraknie m.in. otwartych treningów dla dzieci i młodzieży, które poprowadzą czołowi siatkarze plażowi – Jakub Zdybek i Paweł Lewandowski.

Patronat nad wydarzeniem objął prezydent Wrocławia Jacek Sutryk, a udział w imprezie jest bezpłatny. – Darmowe zaproszenia na nasz mecz można wygenerować poprzez portal Eventim. Do takiego rozwiązania zmusiła nas sytuacja pandemiczna, jednak liczymy, że na trybunach pojawi się wielu kibiców – zaprasza prezes Gwardii Wrocław.

Patryk Załączny

Tydzień w skrócie

Betard Sparta Wrocław w rewanżowym starciu z Fogo Unią Leszno triumfowała na Stadionie Olimpijskim 47:43 i awansowała do finału PGE Ekstraligi, w którym zmierzy się z Motorem Lublin. Pierwsze starcie obu ekip zaplanowano na 19 września.

Śląsk Wrocław po голу Victora Garcii pokonał 1:0 mistrza Polski Legię Warszawa i awansował na drugie miejsce w tabeli PKO BP Ekstraklasy. Spotkanie niepokonych w tym sezonie piłkarzy Jacka Magiery oglądało niemal 22 tysiące kibiców.

Futboliści **Panthers Wrocław** na półfinale zakończyli swój udział w debiutanckim sezonie European League of Football. W decydującym pojedynku o wejściu do finału wrocławianie ulegli 27:30 Sea Devils Hamburg.

WYDARZENIA SPORTOWE

piłka nożna

PKO BP Ekstraklasa:
18.09, godz. 17.30,
Radomiak Radom
– **WKS Śląsk Wrocław**
(transmisja: Canal+ Sport)

III liga mężczyzn:
18.09, godz. 15.00,
Gwarek Tarnowskie Góry
– **Ślęza Wrocław**

żużel

PGE Ekstraliga:
19.09, godz. 19.15, finał,
Motor Lublin
– **Betard Sparta Wrocław**
(transmisja nSport+)

koszykówka

Energia Basket Liga:
20.09, godz. 19.00,
WKS Śląsk Wrocław
– **Enea Abramczyk Astoria**
Bydgoszcz
(transmisja: Emocje.tv)

piłka ręczna

I liga mężczyzn:
18.09, godz. 18.00,
MKS Wieluń
– **WKS Śląsk Wrocław**

Mecz ze Skrą to ostatni test przed startem nowego sezonu

Wydarzenia

Ruchome murale na Nadodrze

Podczas 3. edycji Kinomuralu na pięciu ścianach wrocławskich kamienic podziwiać będziemy prawie 90 wielkoformatowych projekcji autorstwa ponad 50 artystów z kraju i z zagranicy. Ruchome murale będą w tym roku wyświetlane przy użyciu najjaśniejszego na polskim rynku projektora 3LCD o mocy 30 tys. lumenów. Wydarzeniem specjalnym będzie

projekt manufaktury kinoMANUAL i Beaty Rojek, a jedna ze ścian zamieni się w wielki skaner, który odczyta wiersz Tadeusza Różewicza. W programie także premiera projektu „Threshold – przygody na pograniczu” Tomka Tryzny i Agaty Bartos oraz „Dobranocka” na największym ekranie świata. Szczegóły programu na www.kinomural.com. Gigantyczne płótna z ruchomymi malowidłami będzie można oglądać 25.09 na Nadodrze od 19.30 do 22.00. Wstęp wolny.

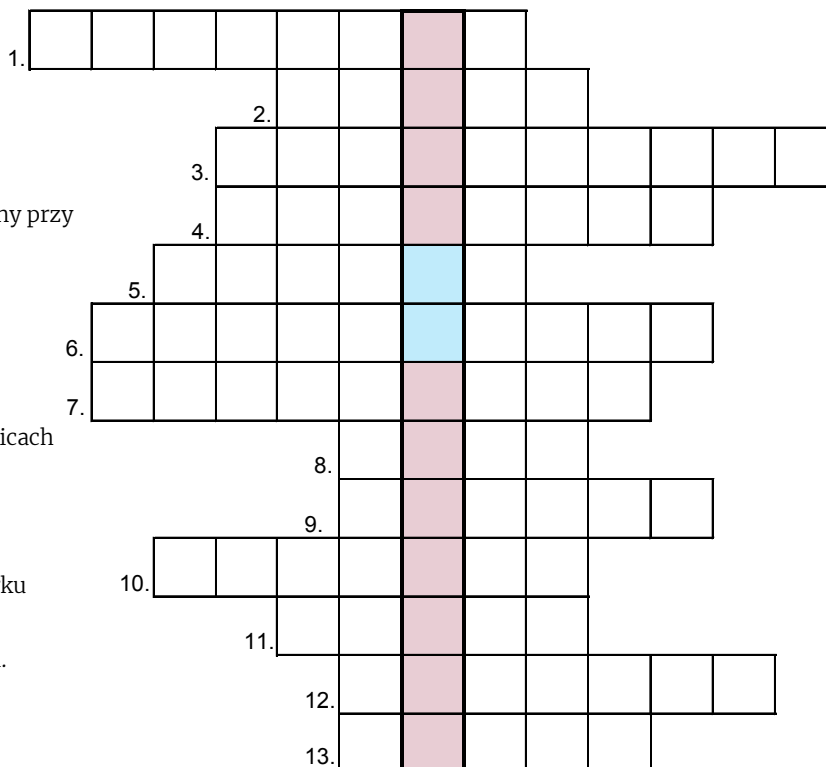
Spotkajmy się nad Odrą

Wydział Promocji Miasta i Turystyki zaprasza wszystkich na Dzień Odry. Miejsce: bulwar Xawerego Dunikowskiego. Czas: 18.09, godz. 11.00–18.00. W programie: rejsy po Odrze, wyścigi na ergometrach wioślarskich, zwiedzanie bulwaru Dunikowskiego i jego okolic z przewodnikiem, warsztaty żeglarskie i ekologiczne, eksperymenty i doświadczenia naukowe, gry i zabawy dla

najmłodszych, atrakcje przygotowane przez Hydropolis, Aquapark, Centrum Historii Zajezdnia, Wrocławski Tor Wyścigów Konnych Partynice, Smart City, Muzeum Miejskie Wrocławia, występy i konkursy na scenie, warsztaty bębniarskie, food trucki i koncert zespołu NGOMADS & Kasia Pakosa. Dzień Odry to doskonała okazja, by przez zabawę lepiej poznać wielokrólową polskich rzek i jej ogromny potencjał rekreacyjny. Wstęp wolny.

Krzyżówka nr 54

- Kompleks basenów przy ulicy Borowskiej we Wrocławiu.
- ... wodna, która umożliwia żegludze pokonywanie różnic poziomów. We Wrocławiu są też rowerowe ułatwiające rowerzystom poruszanie się po jezdnich.
- Park we Wrocławiu, w którym znajduje się labirynt z grabów.
- Jeden z najbardziej dzikich wrocławskich parków zlokalizowany przy ul. Opolskiej.
- Imię pochodzącej z Wrocławia polskiej mistrzyni olimpijskiej w strzelaniu z karabinka pneumatycznego.
- Jeden z najwybitniejszych polskich kolarzy szosowych, który ukończył szkołę średnią we Wrocławiu i studiował tu na AWF.
- Dzika rzeka, która jest osią znajdującego się częściowo w granicach Wrocławia parku krajobrazowego, chętnie wybierana przez kajakarzy.
- Wrocławska rzeka, po której regularnie pływa biała flota.
- Dyscyplina sportu, do uprawiania której tor znajduje się w parku Tysiąclecia.
- Betonowa konstrukcja porośnięta winoroślą koło Hali Stulecia.
- Pojazd napędzany siłą mięśni, który można wypożyczyć na samoobsługowych stacjach we Wrocławiu.
- Stadion we Wrocławiu.
- Rozgrywane podczas Euro 2012 we Wrocławiu.

Regulamin i RODO www.wroclaw.pl/biuletyn/#konkurs

Aby wygrać jedną z trzech nagród, wystarczy wysłać hasło z krzyżówki SMS-em pod numer **664 072 606**. Koszt jednego SMS-a wg taryfy operatora. W treści należy wpisać numer biuletynu i po kropce prawidłową odpowiedź.

W tym numerze będzie to **54.HA-SŁO** (słowo HASŁO należy zastąpić rozwiązaniem krzyżówki).

Na odpowiedzi czekamy do 23 września br. do godz. 20.00.

Trzech zwycięzców wyłonimy zgodnie z regulaminem spośród autorów prawidłowych odpowiedzi do 30 września br. Skontaktujemy się z nimi w ciągu trzech dni roboczych z numeru telefonu 71 776 71 00.

W tym wydaniu do zdobycia są: **bluza i dwa worki z herbem Wrocławia**. Zwycięzcy z numeru 52 (hasło: Szkoła od nowa) to pan Jerzy (bluza), pani Agnieszka (worek) i pan Sławomir (worek). Gratulujemy!

Bezpośrednie zagrożenie zdrowia i życia

Numer ratunkowy: **112**

Pogotowie Ratunkowe: **999**

Policja: **997**

Straż Pożarna: **998**

Straż Miejska: **986**

Centrum Powiadomiania Ratunkowego WOPR (nr ratunkowy nad wodą): **601100100**

Centrum Zarządzania Kryzysowego: **71 770 22 22**

Telefony awaryjne

(bezpłatne, czynne całą dobę)

Pogotowie energetyczne: **991**

Pogotowie gazowe: **992**

Pogotowie ciepłownicze: **993**

Pogotowie wodno-kanalizacyjne: **994**

Infolinie

Centrum Informacji Turystycznej: **71 344 3111** (pn.-pt. 9.00-19.00)

Punkt Informacji dla Obcokrajowców: **71 772 49 50** (pn.-pt. 9.00-16.00)

Wsparcie osób z niepełnosprawnościami: **71 777 89 61** (Biuro Wrocław Bez Barier, pn.-pt. 7.45-15.45)

Infolinia Urzędu Miejskiego Wrocławia: **71 777 77 77** (pn.-pt. 8.00-18.00)

Ważne telefony – pozostałe

Zgłoś dym ze spalania odpadów: **986** (całodobowo) lub **71 310 06 46** (pn.-pt. 7.00-14.00)

Zgłoś chore lub ranne dzikie zwierzę: **71 770 22 22** (całodobowo) lub **71 799 67 00** (pn.-pt. 7.45-15.45)

Zgłoś niebezpiecznego psa lub kota: **986** (całodobowo) lub **71 362 56 74** (pn., śr., czw., pt 9.00-16.30, wt. 9.00-18.30, sb., nd. 9.00-15.00)

Zgłoś awarię do ZDiUM: **71 376 00 22, 19501** (całodobowo)
Centrum Obsługi Klienta MPWiK: **71 34 09 655** (pn.-pt. 8.00-15.00, śr. 8.00-17.00)

Biuro Obsługi Pasażera MPK: **71 321 72 70/71** (pn.-pt. 7.00-21.00)

Miejskie Biuro Rzeczy Znalezionej: **71 376 08 96** (pn.-pt. 8.00-14.00, śr. 8.30-16.00)

Miejski Rzecznik Konsumentów: **71 777 79 02** (pn.-pt. 7.45-15.45)

Taxi Senior: **794 123 124**

Telefon Zaufania MOPS: **512 198 939**

➤ Napisz do nas!

REDAKCJA

pl. Solny 14, 50-062, Wrocław,
www.wroclaw.pl,
e-mail: biuletyn@araw.pl

Redaktor naczelna

Ewa Wapłak

Redaktor wydania

Paulina Czarnota

DRUK

AGORA
ul. Daniszewska 27
03-230 Warszawa

WYDAWCA

Gmina Wrocław